HD 2. del studiet i Regnskab og Økonomistyring
Aalborg Universitet
8. semester 2012

DEN REGNSKABSMÆSSIGE BEHANDLING AF MATERIELLE ANLÆGSAKTIVER

Vejleder: Hans B. Vistisen
Udarbejdet af: Charlotte Lund Nielsen

Titelblad

Aalborg Universitet
HD studiet
8. semester 2012

Studieretning:	HD 2. Del – Regnskab og Økonomistyring
Temaramme:	Afgangsprojekt 2012
Udarbejdet af:	Charlotte Lund Nielsen
Afleveret:	Aalborg Universitet, 7. Maj 2012
Antal eksemplarer:	3
Antal sider:	85

Forord

Dette afgangsprojekt, er udarbejdet som afsluttende led i HD uddannelsen indenfor regnskab og økonomistyring ved Aalborg Universitet.

Formålet med hovedopgaven er at udarbejde en større selvstændig afhandling af relevans for en revisors virke. Opgaven skal dokumentere færdigheder i at anvende videnskabelige teorier og metoder under arbejdet med et fagligt emne.

Hovedopgaven omhandler en teoretisk gennemgang af de danske og internationale regler for den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver, samt en case til illustration af om reglerne medfører, at der bliver givet et retvisende billede af materielle anlægsaktiver i årsrapporten.

Jeg vil gerne takke min vejleder Hans B. Vistisen for kompetent vejledning. Han er kommet med konstruktiv kritik og feedback gennem hele processen og har bidraget med nye perspektiver til projektet.

Aalborg, den 7. maj 2012

Charlotte Lund Nielsen

Indholdsfortegnelse

FORORD **2**

ABSTRACT **5**

1. PROBLEMFORMULERING **7**
1.1. MÅLGRUPPE 7
1.2. INDLEDNING 7
1.3. PROBLEMDEFINITION 8
1.4. AFGRÆNSNING 9
1.5. METODEVALG 10
1.6. STRUKTURERING AF OPGAVEN 11

TEORI

2. ÅRSREGNSKABSLOVEN, IFRS, REGNSKABSVEJLEDNINGER **12**
2.1. ÅRSREGNSKABSLOVEN 12
2.2. INTERNATIONAL REGNSKABSSTANDARDER (IFRS) 13
2.2.1. IAS 16 14
2.2.2. IAS 36 15
2.3. DANSKE REGNSKABSVEJLEDNINGER 16

3. GRUNDLÆGGENDE KRAV TIL ÅRSRAPPORTEN **16**
3.1. ÅRSRAPPORTENS RETVISENDE BILLEDE – IASBs BEGREBSRAMME 16
3.2. BRUGERNE OG DERES INFORMATIONS BEHOV 17
3.3. GRUNDLÆGGENDE FORUDSÆTNINGER 18
3.2. KVALITETSKRAV 19
3.2.1. RELEVANS, PÅLIDELIGHED OG SAMMENLIGNELIGHED *19*
3.3. AKTIVER OG ANERKENDELSE HERAF 20

4. DANSK PRAKSIS CONTRA INTERNATIONAL PRAKSIS **20**
4.1. INDREGNING OG MÅLING 21
4.1.1. INDREGNING *21*
4.1.2. MÅLING VED FØRSTE INDREGNING *23*
4.1.3. KOSTPRIS *23*
4.1.4. MÅLING EFTER FØRSTE INDREGNING *28*
4.2. AFSKRIVNINGER 31
4.2.1. AFSKRIVNINGSGRUNDLAG *31*
4.2.2. RESTVÆRDI *31*
4.2.3. BRUGSTID *33*
4.2.4. DEKOMPONERING *34*
4.2.5. AFSKRIVNINGSMETODE *37*
4.3. VÆRDIFORRINGELSE 40
4.3.1. DAGSVÆRDI MED FRADRAG AF SALGSOMKOSTNINGER *42*
4.3.2. NYTTEVÆRDI *43*

4.3.3. DISKONTERINGSFAKTOR *47*
4.3.4. NEDSKRIVNING *48*
4.3.5. PRÆSENTATION OG OPLYSNINGER *50*

ANALYSE

5. ANALYSE AF PROBLEMSTILLINGER VED CASE **54**
5.1. INDLEDNING 54
5.2. INDREGNING OG MÅLING AF NYT PRODUKTIONSANLÆG 54
5.2.1 INDREGNING AF PRODUKTIONSANLÆG *54*
5.2.2 INDREGNING AF EGENFREMSTILLET PRODUKTIONSANLÆG *58*
5.2.3. DELKONKLUSION *59*
5.3. MÅLING AF PRODUKTIONSANLÆG 60
5.3.1. DELKONKLUSION *62*
5.4. OPSKRIVNING 63
5.4.1. DELKONKLUSION *65*
5.5. AFSKRIVNINGER PÅ NYT PRODUKTIONSANLÆG 66
5.5.1. AFSKRIVNINGSGRUNDLAG *66*
5.5.2. DELKONKLUSION *68*
5.5.3. AFSKRIVNINGSPERIODE *69*
5.5.4. DELKONKLUSION *71*
5.5.5. AFSKRIVNINGSMETODE *71*
5.5.6. DELKONKLUSION *73*
5.6. VÆRDIFORRINGELSE 73
5.6.1. DAGSVÆRDI MED FRADRAG AF SALGSOMKOSTNINGER *74*
5.6.2. NYTTEVÆRDI *75*
5.6.3. DELKONKLUSION *77*
5.7. PRÆSENTATION OG OPLYSNINGER I ÅRSRAPPORTEN 77
5.7.1. PRÆSENTATION *77*
5.7.2. OPLYSNINGER *78*
5.7.3. DELKONKLUSION *80*

KONKLUSION

6. KONKLUSION **81**

7. LITTERATURLISTE **85**

ABSTRACT

The purpose of the thesis is a review of The Danish Financial Statements Act and the international rules concerning the accounting treatment of tangible fixed assets. The purpose of the review is to clarify whether the rules gives a sufficient foundation to make the annual report, so that it for the financial statement users gives a true picture of the tangible fixed assets.

The accounting treatment of tangible fixed assets is a relevant subject, because far most Companies have tangible fixes assets as a part of their balance sum and those are often a significant part of the overall balance sum. An imaginary case will be used to illustrate and solve the statement.

The thesis statement is as follows:
Does an accounting treatment of tangible fixed assets, in a manufacturing company, with IFRS in focus, give an expected true picture, including whether this accounting treatment gives a correct presentation in the annual report.

To discuss and answer the statement, the thesis primarily deals with the accounting policies represented in IAS 16 and 36. The focus within the thesis will be to estimate the circumstances during comparability and consumption of the fixed assets.

There is a shortly description of the concepts of The Danish Financial Statements Act, IFRS and the IASB, because this will be the overall parameters establishing the foundation of the financial statement. Afterwards it will be used for evaluation of the different treatments concerned to tangible fixed assets.

Subsequently IAS 16 and 36 will be reviewed as regards to recognition, amortizations, disposals, measurement, discontinued recognition and information within the annual report as well as impairment on fixed assets.

In the analysis the principals of the accounting standard is evaluated and analysed on whether they give an accurate treatment of the fixed assets according to expectations of the financial statement users. To illustrate the theoretical discussion, there will be used a constructed case. This will be

done in such a way that makes the consequences and problems of the different estimated evaluation, of the theoretical formulation visible.

The thesis is completed with a conclusion, emerging how the treatment of the tangible fixed assets are made with reference to the international accounting standards.

It is concluded that the accounting treatment give occasion for many subjective evaluations, which can influence the accounting treatment, and that this has the consequence that the annual reports within the same sectors can be difficult to compare for accounting experts.

During the theoretical and practical audit it can be concluded that many judgments and assessments are entrusted to the companies management. These judgments and assessments can have a big influence on the annual report, as for the comparability to others companies annual report.

Despite of this, it is concluded that there is not too many judgments and assessment for the management to handle, because that the alternative will not reflect the true circumstances, appearing in the individual company.

That the management can give their judgments and assessments gives them the possibility to change in the timewise position of the accounts for the tangible fixed assets. This can affect the accurate picture of the individual years, because it is assumed that the most tangible fixed assets will disappear by the years and therefore will be removed from the balance.

Last it is concluded that IFRS ensure an accurate picture of the annual report for the accounts users. The conclusion is also build on the fact that the accounting treatment of tangible fixed assets gives a correct presentation in the annual report.

1. PROBLEMFORMULERING

1.1. MÅLGRUPPE

Dette afgangsprojekt er først og fremmest rettet imod vejleder og censor. Herudover kan læsning af opgaven ligeledes være til gavn for færdiguddannede HD'ere, HD-studerende og andre med tilsvarende uddannelser.

Afgangsprojektet vil herudover være til interesse for regnskabslæsere med en vis regnskabsmæssig forståelse, da opgaven belyser og fremhæver forskellige overvejelser omkring den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver.

1.2. INDLEDNING

Den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver er et relevant emne, da langt størstedelen af de virksomheder der er omfattet af årsregnskabsloven, har materielle anlægsaktiver som en del af deres balancesum, og disse ofte udgør en betydelig del af den samlede balancesum.

Det kan være svært at tolke lovgivningens regler entydigt, således at disse anvendes korrekt. Der ses derfor en tendens til, at virksomheder vælger at bruge standard afskrivningshorisonter, værdiansættelsesmetoder mv. Dette kan have indvirkning på værdien i balancen og kan bevirke, at balancen ikke afspejler de korrekte værdier, samt at resultaterne ikke viser de korrekte værdireguleringer i de enkelte år.

Årsregnskabslovens regler om nedskrivning af materielle anlægsaktiver er forholdsvist begrænset, eftersom der i realiteten kun er tale om en bestemmelse. Denne bestemmelse kræver at der nedskrives til genindvindingsværdi, hvor aktiverne som hovedregel betragtes enkeltvis, men i erkendelse af, at stort set ingen aktiver i praksis har sine egne pengestrømme, skal de fleste aktiver betragtes i såkaldt pengestrømsfrembringende enheder (CGU'er). Bliver disse aktiver betragtet forkert, kan dette have stor indflydelse på virksomhedernes årsrapport.

På baggrund af ovenstående mener jeg, at det kunne være interessant og relevant at se på virksomheders behandling af materielle anlægsaktiver ud fra årsregnskabsloven og de internationale standarder (IFRS).

1.3. PROBLEMDEFINITION

Formålet med dette afgangsprojekt er en gennemgang af årsregnskabsloven og de internationale regler vedrørende den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver. Gennemgangen er for at belyse om reglerne giver et tilstrækkelig grundlag for at udarbejde årsrapporten, således at den for regnskabsbrugerne giver et retvisende billede af de materielle anlægsaktiver.

Der kan være visse problemstillinger forbundet med behandlingen af materielle anlægsaktiver i forhold til indregning og måling. Dette kan blandt andet være følgende:

- Indregning i årsrapporten
- Aktivering i forhold til straksafskrivning af aktiver – fastsættelse af niveau for småaktiver
- Aktivering eller udgiftsførelse af efterfølgende omkostninger der knytter sig til et materielt anlægsaktiv
- Opgørelse af en kostpris til indregning

Der kan udover ovenstående problemstillinger selvfølgelig opstå flere problemer. Herudover kan forskellige vurderinger af skønsmæssige poster formodes at have stor indflydelse på aflæggelsen af årsrapporten. Disse skøn kan eksempelvis være virksomhedernes ledelses forskellige syn på opgørelse af restværdi, brugstid, afskrivningsgrundlag og afskrivningsmetode. Ligeledes kan vurdering og behandling af værdiforringelse, for et materielt anlægsaktiv, give anledning til problemstillinger og overvejelser.

På baggrund af ovenstående overvejelser omkring diverse problemstillinger vedrørende behandlingen af materielle anlægsaktiver, har jeg valgt at belyse følgende hovedproblemstilling i mit afgangsprojekt:

Sikrer en regnskabsmæssig behandling af materielle anlægsaktiver i en produktionsvirksomhed med - fokus på IFRS, et for regnskabsbruger forventet retvisende billede, herunder om denne regnskabsmæssige behandling giver en korrekt præsentation i årsrapporten?

Til besvarelse af ovenstående spørgsmål, har jeg valgt at opstille nogle delspørgsmål:

- Hvordan behandles materielle anlægsaktiver i henhold til både årsregnskabsloven og internationale standarder (IFRS)?
- Er principperne for indregning og måling af kostpris, restværdi, brugstid, afskrivningsgrundlag, afskrivninger mm., over en forventet brugstid efter international standarder, tilfredsstillende, således at regnskabsbrugerne kan vurdere værdien af materielle anlægsaktiver?
- Hvordan påvirker forskellige skøn og vurderinger i praksis den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver
- Er der i internationale standarder overladt for mange af disse ovenstående skøn til virksomhedernes ledelse og hvilke påvirkninger har disse skøn på det retvisende billede?

1.4. AFGRÆNSNING

Afgangsprojektet vil indeholde den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver efter international praksis. Her tænkes specifikt på de regler, der fremstilles i standarden IAS 16 og IAS 36. Andre regnskabsstandarder og fortolkninger vil dog blive berørt, hvor dette er relevant for problemstillingen. Fokus i dette afgangsprojekt vil primært ligge på de skønsmæssige forhold og vurderinger ved indregning af materielle anlægsaktiver. Dekomponering af materielle anlægsaktiver vil kun blive omtalt i teorien og ikke behandlet dybdegående i analysen.

Afgangsprojektet vil endvidere omfatte en gennemgang af værdiforringelse af materielle anlægsaktiver. Her afgrænses dog fra at beskrive DCF-modellen (Det Frie Cash Flow) i teorien, selvom denne model anvendes i analysen for at belyse beregning af nytteværdi. Derudover vil jeg ikke behandle svagheder i DCF-modellen, men udelukkende fokusere på de foretagne skøn og disse indvirkninger på nytteværdien. Andre modeller for værdiansættelse af nytteværdien vil ikke blive behandlet i projektet. Der afgrænses ligeledes fra at behandle allokering af goodwill i forbindelse med nedskrivningstests.

Problemstillinger i henhold til behandling af materielle anlægsaktiver, ud fra ovenstående, vil være knyttet til større produktionsanlæg, hvorfor det er valgt at der afgrænses fra behandling og problemstillinger vedrørende investeringsejendomme, aktiver der besiddes til videresalg mv.

Herudover vil afgangsprojektet ikke omhandle finansiel leasing af aktiver samt den skattemæssige behandling af materielle anlægsaktiver. Informationer, der er fremkommet efter den 7. maj 2012, er ikke medtaget i dette afgangsprojekt.

1.5. METODEVALG

Afgangsprojektet vil tage udgangspunkt i en teoretisk beskrivelse og kommentering af gældende national- og international lovgivning for materielle anlægsaktiver og vil efterfølgende belyse enkeltstående problemstillinger illustrativt ved anvendelse af case.

Jeg ønsker at belyse behandlingen af materielle anlægsaktiver i en virksomhed, herunder kommentere og give en vurdering af den gældende praksis. Dette vil ske ud fra gældende international lovgivning, med inddragelse af årsregnskabsloven, samt den udgåede regnskabsvejledning 10 som bruges i praksis. Ved anvendelse af en case virksomhed vil jeg, efter nærmere gennemgang af forhold som fastsættelse af kostpris, afskrivningsmetode, brugstid, restværdi mv., forsøge at illustrere betydningen for resultat, egenkapital og balance. Dette vil ske ud fra praktiske eksempler.

På den baggrund vil jeg samtidig forsøge at vurdere om, henholdsvis den nationale- og internationale lovgivning giver tilstrækkelig baggrund for behandling af materielle anlægsaktiver, således at kvalitetskrav, regnskabsbrugerens informationsværdi og det retvisende billede er fyldestgørende i årsrapporten.

1.6. STRUKTURERING AF OPGAVEN

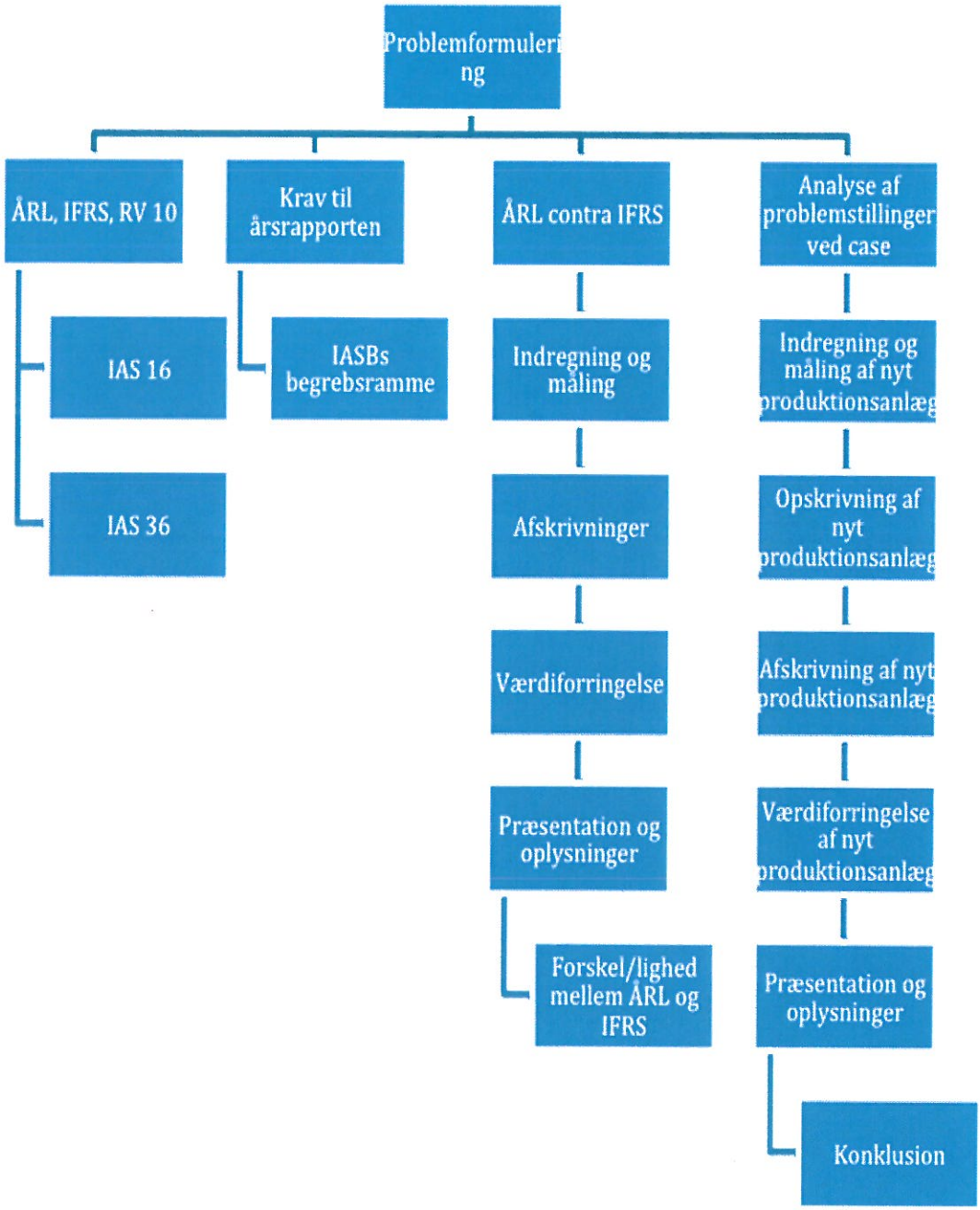

2. ÅRSREGNSKABSLOVEN, IFRS, REGNSKABSVEJLEDNINGER

2.1. ÅRSREGNSKABSLOVEN

Årsregnskabsloven gælder for alle danske erhvervsdrivende virksomheder bortset fra finansielle virksomheder og visse offentlige virksomheder. Selvom årsregnskabsloven indebærer, at alle erhvervsdrivende virksomheder, med de nævnte undtagelser, er omfattet af loven, er det ikke ensbetydende med, at alle virksomheder skal aflægge årsrapport efter de samme bestemmelser. Loven opdeler de omfattede erhvervsdrivende virksomheder i to grupper. Den ene gruppe er erhvervsdrivende virksomheder, som er nødsaget til at aflægge regnskab, mens den anden gruppe er erhvervsdrivende virksomheder, der ikke har pligt til, men frivilligt kan vælge, at aflægge årsrapport.

For at loven kan rumme regnskabsregler for alle erhvervsdrivende virksomheder, og for at gøre loven mere overskuelig, er den opbygget efter en struktur kaldet "byggeklodsmodellen".

Klasse D Børsnoterede og statslige aktieselskaber	**Børsnoterede og statslige aktieselskaber uanset størrelse**
Klasse C Store og mellemstore virksomheder	**Store virksomheder** Balance > 143 mio. Kr., Omsætning > 286 mio. Kr., Ansatte > 250 **Mellemstore virksomheder** Balance 36 - 143 mio. Kr., Omsætning 72 - 286 mio. Kr., Ansatte 50 – 250
Klasse B Små virksomheder	**Små virksomheder** Balance 0 - 36 mio. Kr., Omsætning 0 - 72 mio. Kr., Ansatte 0 - 50
Klasse A Virksomheder med personligt ansvar	**Virksomheder med personligt ansvar og små virksomheder med begrænset ansvar**

Princippet i byggeklodsmodellen er, at små virksomheder skal følge relativt få generelle krav, mens større virksomheder skal følge flere og detaljerede krav. Opbygningen betyder derfor, at den enkelte virksomhed som minimum skal overholde reglerne i den regnskabsklasse den tilhører og de foregående regnskabsklasser.

En virksomhed kan dog altid vælge at følge reglerne for en højere regnskabsklasse i byggeklodsmodellen, jf. § 7, stk. 5. Virksomheder kan tilvælge nogle enkelte bestemmelser, hvor eneste krav for anvendelse af en tilvalgsmulighed er, at virksomheden konsekvent følger de tilvalgte regler systematisk. Herved skal samtlige krav, der stilles til indregning, måling, præsentation og oplysninger følges. Der eksisterer ingen yderligere tilvalgsmuligheder for indregning og måling mellem regnskabsklasse C og D.

Enten		Eller	
Årsregnskabsloven		EU-godkendte IFRS	
Danske regnskabsvejledninger	IAS 2001 - 2004	IFRS-bekendtgørelse (Særlige danske krav)	IFRS 2010

Børsnoterede virksomheder har pligt til at anvende, de af EU-kommissionen godkendte, internationale regnskabsstandarder (IFRS) ved aflæggelse af koncernregnskab. For børsnoterede ikke-koncerner er der ligeledes krav om at udarbejde IFRS årsrapport efter årsregnskabslovens regnskabsklasse D.[1]

2.2. INTERNATIONAL REGNSKABSSTANDARDER (IFRS)

Regnskabsaflæggelse, efter IFRS, har siden 2005 været krævet for børsnoterede virksomheders koncernregnskaber og er et tilladt alternativ for alle andre virksomheder, der er omfattet af lovens bestemmelser. For børsnoterede virksomheder, der ikke er koncerner, er det desuden et krav fra 2009, at selskabsregnskabet skal aflægges efter IFRS, som godkendt af EU. Dog kan børsnoterede koncerner derimod, i deres selskabsregnskab, frivilligt vælge mellem regnskabsaflæggelse efter IFRS eller årsregnskabsloven.

Kravet om at følge samtlige af EU godkendte IAS/IFRS'er sikrer, at virksomheder ikke frit kan vælge mellem bestemmelserne i IFRS og loven. Hvor bestemmelser i loven regulerer samme forhold som de internationale regnskabsstandarder, skal virksomheder, der anvender IFRS, følge disse standarders krav, i stedet for lovens bestemmelser.

[1] Indsigt i årsregnskabsloven, 5. Udgave 2010/11, KPMG

Generelt gælder det, at virksomheder der ønsker at aflægge årsrapport efter IFRS, skal følge bestemmelserne i IFRS, om indregning og måling, samt præsentation og oplysning i stedet for bestemmelserne i loven. Virksomhederne skal dog følge de bestemmelser i loven, som ikke specifikt er undtaget via IFRS-bekendtgørelsen.

Desuden præciserer IFRS-bekendtgørelsen, at nedenstående generelle bestemmelser i loven fortsat skal følges:

- Lovens anvendelsesområder og grundlæggende krav
- Aflæggelse af delårsrapporter for statslige og børsnoterede virksomheder
- Revision af årsrapporten
- Offentliggørelse og undersøgelse af årsrapporten
- Tvangsbøder, klageadgang og ikrafttræden

Derudover indeholder IFRS-bekendtgørelsen nogle overordnet krav til IFRS årsrapporten, herunder krav om ledelsespåtegning, ledelsesberetning mv. Der er ligeledes krav til binding af opskrivninger og opreguleringer på egenkapitalen. IFRS-bekendtgørelsen har også krav om, at der skal udarbejdes koncernregnskab, fusions- og spaltningsregnskaber, samt supplerende krav til IFRS årsrapporter som en række specifikke notekrav.

Loven er grundlæggende udarbejdet i 2001 med udgangspunkt i de daværende internationale regnskabsstandarder. Dog er udviklingen i de internationale regnskabsstandarder gået så stærkt siden, at der nu er væsentlige forskelle mellem loven og IFRS.[2]

2.2.1. IAS 16

Formålet med denne vejledning er, at beskrive den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver, således, at regnskabsbrugere kan identificere oplysninger om en virksomheds investeringer i materielle anlægsaktiver og om ændringer i disse investeringer. De væsentligste problemstillinger, i forbindelse med regnskabsmæssig behandling af materielle anlægsaktiver, er indregning af aktiverne, opgørelsen af deres regnskabsmæssige værdi og de afskrivninger og tab ved værdiforringelse, der skal indregnes i forbindelse med aktiverne.

[2] Indsigt i årsregnskabsloven, 5. udgave 2010/11, KPMG

Den standard finder ikke anvendelse på:

- Materielle anlægsaktiver, som er klassificeret som besiddelse med henblik på salg i overensstemmelse med IFRS 5 "Anlægsaktiver", som besiddes med henblik på salg og ophørte aktiviteter,
- Biologiske aktiver tilknyttet landbrugsaktiviteter
- Indregning og måling af efterforsknings- og vurderingsaktiver eller
- Mineralforekomster og rettigheder til mineralforekomster, såsom olie, naturgas og lignende ikke-regenererende ressourcer

Andre standarder kan kræve, at et materielt anlægsaktiv indregnes på grundlag af en anden fremgangsmåde, end der er beskrevet i ovenstående standard. Som et eksempel kan nævnes IAS 17 Leasingkontrakter, som kræver, at virksomheder vurderer indregningen af et materielt anlægsaktiv, på grundlag af overførslen af risici og afkast. Denne standard vil dog ikke blive beskrevet yderligere.

2.2.2. IAS 36

Denne standard omhandler den regnskabsmæssige behandling af nedskrivninger på anlægsaktiver, herunder på følgende regnskabsposter:

- Goodwill
- Immaterielle anlægsaktiver
- Materielle anlægsaktiver
- Kapitalandele i associerede virksomheder
- Kapitalandele i joint ventures
- Kapitalandele i dattervirksomheder i moderselskabets regnskab, når de måles til kostpris

Standarden omfatter dog ikke finansielle anlægsaktiver, der efter IAS 39 opgøres til dagsværdi. Det samme gælder for investeringsejendomme, der måles til dagsværdi. Endvidere indeholder IAS 39 særskilte nedskrivningsbestemmelser for finansielle aktiver, der måles til amortiseret kostpris. Endelig omfattes anlægsaktiver, der besiddes med henblik på videresalg, ikke af IAS 36. Materielle og immaterielle anlægsaktiver, der måles til omvurderet værdi, er derimod omfattet.

2.3. DANSKE REGNSKABSVEJLEDNINGER

Regnskabsvejledningerne har været et supplement til årsregnskabsloven og blev udarbejdet med henblik på at gøre danske årsrapporter så klare og forståelige som muligt, for alle grupper af regnskabsbrugere. Formålet med regnskabsvejledningerne har været, at være uddybende og supplerende til en mere ensartet regnskabspraksis samt højnelse af standarden ved aflæggelse af danske årsrapporter, i takt med udviklingen på regnskabsområdet, såvel herhjemme som internationalt.

Derudover har regnskabsvejledningerne medvirket til, at reducere antallet af valgmuligheder og at sigte mod forøgede og mere ensartede oplysninger, af hensyn til informationsværdien af årsrapporter. De har ligeledes medvirket til, at årsrapporter aflægges på et passende højt internationalt niveau.

Regnskabsvejledningerne skulle bidrage til at opfylde årsregnskabslovens overordnede krav om et retvisende billede. Regnskabsvejledningerne udgik i 2011, men bruges stadigvæk som vejledninger i praksis.[3]

3. GRUNDLÆGGENDE KRAV TIL ÅRSRAPPORTEN

De grundlæggende krav til årsrapporten er præciseret blandt andet ved indførelse af en begrebsramme, der underbygger det retvisende billede for årsregnskabets vedkommende og en retvisende redegørelse for ledelsesberetningens vedkommende samt ved præcisering af regnskabsbrugerne, deres informationsbehov og kvalitetskravene. Årsrapporten anvendes som fællesbetegnelse for de lovpligtige dele og eventuelle frivillige dele, der præsenteres i samme dokument.

3.1. ÅRSRAPPORTENS RETVISENDE BILLEDE – IASBs BEGREBSRAMME

Jeg har indledningsvist valgt at lave en kort gennemgang af IASBs begrebsramme for at fastsætte grundlaget for den eksterne årsrapport og for senere i opgaven at kunne beskrive, hvordan disse generelle betragtninger kan påvirke værdiansættelsen af materielle anlægsaktiver i årsrapporten.

[3] Udarbejdelse og analyse af årsrapporter – i praktisk perspektiv, Gyldendal

3.2. BRUGERNE OG DERES INFORMATIONS BEHOV

Et regnskab omfatter, ifølge begrebsrammen, en resultatopgørelse, balance, finansieringsanalyse, noter, bilag samt andre supplerende opgørelser, som er en integreret del af regnskabet. Det er udarbejdet til brug for offentligheden og retter sig mod en bred kreds af brugere. Det er vigtigt, at regnskabet udarbejdes med brugernes behov for øje, da regnskaber ofte er deres eneste kilde til økonomiske informationer om virksomheden, hvilket også er en vigtig kilde i forbindelse med interessenternes beslutningsproces.

Brugere af årsrapporten er investorer, medarbejdere, lånegivere, leverandører, andre forretningskreditorer, kunder, offentlige myndigheder og offentligheden efter begrebsrammens beskrivelse. Disse grupper har et informationsbehov på hver deres måde, hvorfor en finansiel årsrapport ikke kan dække al den information, alle grupper har brug for. Hovedparten af interessenternes behov dækkes, hvis den finansielle årsrapport udarbejdes, således den opfylder investorernes behov, da disse stiller risikovillig kapital til rådighed for virksomheden.

IASBs begrebsramme har opstillet de forskellige interessegruppers behov. I følgende afsnit vises et udsnit af nogle interessegruppers behov:

Investorer

Indskydere af risikovillig kapital og disses rådgivere interesserer sig såvel for den med deres investeringer forbundne risiko, som med afkastet heraf. De har behov for oplysninger til hjælp ved beslutninger om, hvorvidt de skal købe, beholde eller sælge kapitalandele. Aktionærer er ligeledes interesserede i oplysninger, der hjælper dem til at kunne vurdere virksomhedens evne til at betale udbytte.

Medarbejdere

Medarbejdere og deres repræsentanter er interesserede i oplysninger om deres arbejdsgivers stabilitet og lønsomhed. De er ligeledes interesserede i oplysninger, der gør det muligt for dem at vurdere virksomhedens evne til at tilvejebringe lønninger, pensionsydelser og beskæftigelsesmuligheder.

Långivere

Långivere er interesserede i oplysninger, der gør det muligt for dem at vurdere, om deres udlån og de hermed forbundne renter vil blive betalt til tiden.

Leverandører og andre forretningskreditorer

Leverandører og andre forretningskreditorer er interesserede i oplysninger, der gør det muligt for dem at vurdere, om skyldige beløb vil blive betalt til tiden. Forretningskreditorers interesse for virksomheden vil sædvanligvis være underlagt en kortere tidshorisont end långivernes, medmindre de er afhængige af virksomhedens videreførelse som en vigtig kunde.

Ledelsen

Ledelsen har det primære ansvar for udarbejdelsen af den finansielle rapport. Deres interesse ligger i løbende meldinger om virksomhedens indtjening og øvrige økonomiske nøgletal. Disse informationer bruger ledelsen til deres planlægning og beslutningstagning. Den finansielle rapport er derfor udtryk for de informationer som ledelsen bruger omkring den finansielle stilling, præsentation og ændringer i den finansielle stilling for virksomheden.

3.3. GRUNDLÆGGENDE FORUDSÆTNINGER

Under disse forudsætninger, kigger begrebsrammen på henholdsvis periodisering og fortsat drift. Her vil periodiseringsprincippet sige, at transaktioner og andre begivenheder først skal indregnes i rapporten, når disse finder sted. Der gives herudover i periodiseringsprincippet også oplysninger om fremtidige transaktioner, som er lavet af aktiviteter i perioden.

Ved fortsat drift udarbejdes den finansielle rapport ud fra forventninger om, at virksomheden er en fortsættende virksomhed og at den vil forblive i drift i overskuelig fremtid. Værdier i virksomheden opgøres derfor ud fra denne forventning og ikke realisationsværdier. Værdier på aktiver vil derfor under en fortsat drift betragtning kunne værdiansættes til en nytteværdi for virksomheden, da en fortsat udnyttelse af produktionsanlæg mm. vil generere positiv indtjening for virksomheden fremadrettet.

3.2. KVALITETSKRAV

Ovenstående informationer, om retvisende billede, udfyldes blandt andet ved de grundlæggende kvalitetskrav. Her skal regnskabsinformationen, som udgangspunkt, være til nytte for regnskabsbrugerne, hvilket kan udtrykkes således:

- Forståelighed
- Relevans
- Pålidelighed
- Sammenlignelighed

Forståelighed betyder, at den information som bliver givet i årsrapporten, skal være let for brugeren at forstå. Her forventes det dog, at regnskabsbrugeren har et rimelig kendskab til økonomiske forhold og regnskabsvæsen, samt at rapporten gennemgås med rimelig omhu. Dette betyder tilsyneladende ikke, at svært forståelige oplysninger skal undlades af hensyn til denne egenskab, da disse kan have betydning for de beslutninger, regnskabsbrugeren træffer på baggrund af rapporten.

3.2.1. RELEVANS, PÅLIDELIGHED OG SAMMENLIGNELIGHED

Relevans og pålidelighed indebærer i realiteten, at oplysninger skal kunne gøre en forskel i forbindelse med regnskabsbrugernes beslutninger. Relevans og pålidelighed er noget som stammer fra IFRS. Herudover kræves det, at oplysningerne i rimeligt omfang kan være genstand for revision.

Relevans vedrører derfor de beslutninger, regnskabsbrugeren skal træffe. Relevante informationer skal medtages i årsrapporten, mens informationer, der til brug for regnskabsbrugerens beslutningsproces er mindre betydende, bør udelades eller have en sekundær placering. Relevante informationer skal medtages, selv om, der ikke kan sættes tal på.

Pålidelighed indebærer, at oplysninger i rimeligt omfang kan efterprøves. Årsrapporten må ikke indeholde urealistiske og usandsynlige forhold, som kan forvride regnskabsbrugers indtryk af virksomheden.

Sammenlignelighed vedrører både forholdet mellem to eller flere ens poster, når de skal sammenlignes over tid og mellem to eller flere virksomheder eller aktiviteter. Flere regnskabsposter måles derfor i stingende omfang til dagsværdi fremfor historisk kostpris.

3.3. AKTIVER OG ANERKENDELSE HERAF

"Et aktiv er en ressource, som er under virksomhedens kontrol som et resultat af tidligere begivenheder, og hvorfra fremtidige økonomiske fordele forventes at tilflyde virksomheden".[4]

Et aktiv kan indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at der vil tilflyde virksomheden fremtidige økonomiske fordele og værdien eller kostprisen for aktivet kan opgøres med rimelig sikkerhed. Derfor kan materielle anlægsaktiver kun medtages i balancen så længe det er sandsynligt, at der i fremtiden kan opnås økonomisk fordel heraf for virksomheden.

4. DANSK PRAKSIS CONTRA INTERNATIONAL PRAKSIS

Den nye årsregnskabslov fra 2001 er et udtryk for, at den danske lovgivning indså behovet for en modernisering og derved greb lejligheden til at hægte sig på den internationale udvikling, præget af de internationale regnskabsstandarder, IFRS. Selvom årsregnskabsloven og de danske regnskabsvejledninger følger den internationale regnskabspraksis på langt de fleste punkter, kan der forekomme sammenstød mellem lovbestemmelser og IFRS.

§ 2 i IFRS-bekendtgørelsen er den overordnede bestemmelse vedrørende brug af IFRS i Danmark. Den kræver helt generelt, at IFRS anvendes forud for årsregnskabslovens regler. Herimod skal § 4 i IFRS-bekendtgørelsen sikre mod, at der optræder sammenstød mellem regler, eftersom kun supplerende regler i årsregnskabsloven skal efterleves. Sammenstødsproblematikken er alene relevant vedrørende indregning, måling og præsentation.

[4] IASB begrebsramme, afsnit 49 a

4.1. INDREGNING OG MÅLING

4.1.1. INDREGNING

Ifølge IAS 16 skal et materielt anlægsaktiv indregnes i balancen som et aktiv, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden og aktivets kostpris kan måles pålideligt. Derudover skal det vurderes, om virksomheden har fået overdraget de fordele og risici, der er forbundet med ejerskabet af aktivet.[5] Reglerne for indregning af leasede aktiver er dog anderledes, jf. IAS 17, hvilket ikke vil blive beskrevet yderligere i opgaven.

I henhold til årsregnskabslovens § 33 skal et aktiv, ligesom i IAS 16, indregnes i balancen, når det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden og aktivets værdi kan måles pålideligt. I årsregnskabslovens § 33 kan virksomheder dog undlade at indregne aktiver, der ikke ejes af virksomheden, selvom virksomheden har alle væsentlige risici og fordele forbundet med ejendomsretten over aktivet.

Kostprisen skal ved første indregning opdeles i væsentlige enkeltbestanddele af det samlede aktiv, hvis de enkelte bestanddele har væsentlig forskellig brugstid. Det fremgår af årsregnskabslovens generelle definition, af aktiver og anlægsaktiver og af årsregnskabslovens krav, om systematisk afskrivning af materielle anlægsaktiver med begrænset brugstid og IAS 16, hvor kravet om dekomponering fremgår. Jeg vil komme nærmere ind på dekomponering under afsnit om afskrivning.

Materielle anlægsaktiver kan anskaffes af sikkerhedsmæssige eller miljømæssige årsager. Anskaffelsen af sådanne materielle anlægsaktiver, som ikke direkte forøger de fremtidige økonomiske fordele af eksisterende anlægsaktiver, kan være nødvendige, for, at virksomheden kan opnå fremtidige økonomiske fordele fra disse aktiver. Er dette tilfældet, vil anskaffelsen af anlægsaktiverne kunne indregnes i balancen, idet de gør det muligt for virksomheden at opnå fremtidige økonomiske fordele fra relaterede aktiver ud over, hvad den kunne opnå, såfremt aktiverne ikke var blevet anskaffet.[6]

Efterfølgende omkostninger med relation til et materielt anlægsaktiv skal tillægges aktivets regnskabsmæssige værdi som en forbedring, såfremt det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele ved det materielle anlægsaktivs anvendelse vil forøges som følge af afholdelse af de pågældende

[5] IAS 16, afsnit 7
[6] IAS 16, afsnit 11

omkostninger. Vedrører alle efterfølgende omkostningerne til gengæld daglige serviceringer, skal disse indregnes i resultatopgørelsen i den periode, hvor de påløber.[7]

Her kan selvfølgelig tit opstå en problemstilling vedrørende reparation og vedligeholdelse i forhold til forbedringer. Som tidligere beskrevet, skal efterfølgende omkostninger indregnes som et aktiv, når det er sandsynligt, at udgiften medfører yderligere fremtidige økonomiske fordele, og kostprisen kan måles pålideligt.

Omkostninger til reparation og vedligeholdelse af et materielt anlægsaktiv afholdes blandt andet for at imødegå, at aktivets nytteværdi falder hurtigere end forventet. Disse afholdte omkostninger, til reparation og løbende vedligeholdelse af et materielt anlægsaktiv, indregnes som udgangspunkt i resultatopgørelsen.

Reglerne i IAS 16, om at vurdere, om en efterfølgende omkostning giver virksomheden fremtidige økonomiske fordele i mere end indeværende regnskabsår, kan naturligvis være vanskelig. Jeg vil derfor senere komme ind på, hvordan eksempelvis dekomponering eventuelt kan gøre det mere tilgængeligt.

Større dele af visse materielle anlægsaktiver kan kræve udskiftning. Indregner virksomheden en omkostning, der erstatter en del af et indregnet materielt anlægsaktiv, skal virksomheden samtidig ophøre med at indregne den bogførte værdi af den erstattede del. Det kan blive et problem, at finde den bogførte værdi, for den erstattede del. Især hvis denne ikke tidligere har været identificeret og afskrevet separat.

Virksomheden kan dog anvende kostprisen for genanskaffelsen, som indikation for den oprindelige kostpris, hvis det ikke er praktisk muligt at fastlægge den regnskabsmæssige værdi af den udskiftede del. Herudfra kan beregnes de afskrivninger, som ville være foretaget og derved komme frem til den regnskabsmæssige værdi på tidspunktet for udskiftningen.[8]

[7] IAS 16, afsnit 12
[8] IAS 16, afsnit 70

Nogle aktiver kræver udover løbende vedligeholdelse en mere grundlæggende vedligeholdelse eller istandsættelse med faste flerårige intervaller. Der kan ikke foretages hensættelse til dækning af sådanne reparations- og vedligeholdelsesarbejder forud for afholdelsen af sådanne omkostninger. Dette skyldes, at vedligeholdelse af aktivet ikke foretages som følge af en tidligere begivenhed, men med henblik på fremtidig anvendelse af aktivet. De omkostninger, der er forbundet hermed, i den regnskabsmæssige værdi af det materille anlægsaktiv, indregnes som en udskiftning, hvis kriterierne for indregning er opfyldt. Dette sker uanset om, der faktisk er foretaget udskiftning af dele på det materielle anlægsaktiv.

Virksomheden skal ophøre med at indregne den eventuelle resterende del af omkostningerne ved tidligere vedligeholdelsesarbejder. Dette gælder, uanset om omkostningerne til tidligere vedligeholdelsesarbejder skal henføres til den transaktion, hvorved aktivet blev anskaffet eller opført. Dette er en forskel fra fysiske reservedele, som i henhold til ovenstående skal indregnes i den bogførte værdi for aktivet efter reglerne om efterfølgende omkostninger.[9]

Ophør med indregning af materielle anlægsaktiver sker, når de væsentligste fordele og risici, vedrørende aktivet, overgår til en køber. Sædvanligvis sker dette på overtagelsestidspunktet og ikke på tidspunktet for underskrift af salgsaftale. Endvidere vil ophør med indregning ske, hvis aktivet ikke længere finder anvendelse, nedskrives eller lignende og salg ikke er et muligt alternativ.

4.1.2. MÅLING VED FØRSTE INDREGNING

Materielle anlægsaktiver skal på tidspunktet for første indregning måles til kostpris, hvis kriterierne for indregning er opfyldt.[10] De samme vilkår gælder i IAS 16.

4.1.3. KOSTPRIS

Kostprisen for et materielt anlægsaktiv er defineret i årsregnskabslovens § 40. Denne siger, at kostprisen for anlægsaktiver skal indeholde alle omkostninger, der er foranlediget af anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug eller som direkte kan henføres til det frem-

[9] IAS 16
[10] Årsregnskabslovens § 36

stillede aktiv. Herudover kan renter af kapital, der er lånt til at finansiere fremstillingen, og som vedrører fremstillingsperioden, indregnes i kostprisen.[11]

Kostprisen for et materielt anlægsaktiv er defineret i IAS 16, afsnit 16 og omfatter følgende:

a) købsprisen, herunder importafgifter og ikke-refunderbare afgifter med fradrag for forhandlerrabatter og dekorter
b) omkostninger, der er direkte forbundet med at bringe aktivet til det sted og i den stand, der kræves for at sikre den af ledelsen planlagte virksomhed
c) det oprindelige skøn over omkostninger til nedtagning og bortskaffelse af aktivet og retablering af det sted, hvor det er placeret, som virksomheden har forpligtet sig til at afholde, enten ved afskaffelsen af aktivet eller som følge af brugen af aktivet i et bestemt regnskabsår til andre formål end produktion af varebeholdninger i det pågældende regnskabsår

Ifølge IAS 16 fremgår det, at kostprisen skal indeholde importafgifter og ikke-refunderbare afgifter med fradrag for forhandlerrabatter og dekorter. Det forudsættes, at sammenlignelige brancher nationalt har samme mulighed for fradrag af afgifter, hvilket derfor ikke kan give anledning til de store problemstillinger. Dog kan det have betydning, hvis man kigger på sammenlignelige internationale brancher, da der kan være forskellige regler for fradrag af afgifter. Sidstnævnte rabatter og dekorter kan have større indvirkning på kostprisen og dermed på den regnskabsmæssige værdi af de materielle anlægsaktiver virksomhederne imellem. Dette kommer til udtryk ved, at det afhænger af virksomhedernes evne til at forhandle.

Kostprisen skal indeholde alle omkostninger ved anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug, og som direkte kan henføres til det fremstillede aktiv. IAS 16 nævner følgende eksempler på direkte forbundne omkostninger:

- Medarbejderforpligtelser, som direkte hidrører fra opførelsen eller anskaffelsen af det materielle anlægsaktiv
- Indledende leverings- og ekspeditionsomkostninger
- Installations- og monteringsomkostninger

[11] Årsregnskabslovens § 40

- Omkostninger forbundet med afprøvning af, om aktivet fungerer korrekt
- Honorarer for faglig assistance

Der kan sagtens opstå problemstillinger i forbindelse med direkte forbundne omkostninger. Har man eksempelvis en virksomhed, der har erhvervet en grund, med det formål at opføre en ny fabrik, skal omkostningerne til nedrivningen af den gamle fabrik indregnes sammen med den gamle fabrik. Imidlertid vil der dog ofte i praksis være tvivl om, hvorvidt omkostningerne skal indregnes sammen med nybygningen eller sammen med grunden. Forskellen er væsentlig, idet grunde og bygninger afskrives forskelligt.

Efter min opfattelse skal beløbet indregnes sammen med den nye bygning, idet nedrivningen er en direkte konsekvens af beslutningen om at bygge en ny fabrik.

Ifølge IAS 16 findes der dog omkostninger, som ikke indgår i kostprisen for et materielt anlægsaktiv, eksempelvis:

- Omkostninger forbundet med opstart af et nyt anlæg
- Administrationsomkostninger og andre generelle indirekte produktionsomkostninger
- Omkostninger forbundet med lancering af et nyt produkt eller en ny tjeneste (markedsføringsomkostninger)
- Omkostninger, der afholdes i forbindelse med brug eller flytning af et aktiv

Standardens eksempler over direkte forbundne omkostninger og de omkostninger der ikke kan henføres til kostprisen, giver et udmærket overblik af hvilke omkostninger der er forbundet med at bringe aktivet til det sted og i den stand, der kræves for at sikre den planlagte virksomhed. Jeg mener, at standarden klart pointerer, at der er visse grænser for, hvad der kan medtages som en del af kostprisen.

Visse materielle anlægsaktiver anskaffes med en klausul om, at aktivet skal nedtages og bortskaffes efter endt anvendelse. Det oprindelige skøn over omkostninger, til nedtagning og bortskaffelse af aktivet og retablering af det sted, hvor aktivet er placeret, som virksomheden har forpligtet sig til at afholde, skal ligeledes indregnes som en del af kostprisen på et materielt anlægsaktiv. Modposten til

nedtagnings- og retableringsomkostninger, indregnet i kostprisen på materielle anlægsaktiver, er som hovedregel hensatte forpligtelser.

Jeg mener det er logisk, at medtage forventede omkostninger til nedtagning og bortskaffelse i kostprisen, da køber som en del af betalingen for anlægsaktivet ligeledes overtager en økonomisk forpligtelse fra sælger. Alternativt skulle sælger selv afholde omkostninger til nedtagning og bortskaffelse af aktivet, hvilket alt andet lige ville medføre, at køber skulle give en tilsvarende højere pris for aktivet.

Udskydes betalingen af aktivet længere end det normale kreditvilkår siger, skal aktivets kostpris kontantomregnes. Forskellen mellem det kontantomregnede beløb og det beløb, der faktisk skal betales, skal indregnes i resultatopgørelsen som renteomkostning over kreditperioden.[12] I modsætning til loven, er det efter IAS 23 (2007) et krav, at finansieringsomkostninger skal indregnes i balancen på alle kvalificerende aktiver i balancen, herunder også relevante omsætningsaktiver. Indregnes finansieringsomkostninger i kostprisen, skal den regnskabsmæssige værdi af indregnede finansieringsomkostninger oplyses for hver regnskabspost under materielle anlægsaktiver.

Indregning af omkostninger i et materielt anlægsaktivs regnskabsmæssige værdi ophører, når aktivet er på den lokalitet og i den stand, der kræves for at sikre den af ledelsen planlagte anvendelse. Det vil sige på det tidspunkt, hvor aktivet er klar til brug, uanset om det rent faktisk tages i brug på dette tidspunkt. Herved kan efterfølgende omkostninger, som indledende driftstab der er afholdt, mens efterspørgslen efter aktivets produktion stiger og omkostninger i forbindelse med hel eller delvis flytning mv. ikke medtages i aktivets regnskabsmæssige værdi.[13]

Fremstiller virksomheden selv et materielt anlægsaktiv, helt eller delvist, omfatter kostprisen foruden købspris og omkostninger for materialer, komponenter og underleverandørydelser, samt omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen og direkte lønforbrug. Opgørelsen af kostprisen opgøres efter samme principper som for anskaffet aktiver, beskrevet ovenfor. Dog skal kostprisen herudover indeholde de indirekte omkostninger, der er medgået i fremstillingsperioden og som kan henføres til det pågældende aktiv.

[12] IAS 16, afsnit 23
[13] IAS 16, afsnit 20

Ifølge IAS 16, afsnit 19 er der visse omkostninger, som ikke indgår i kostprisen for et materielt anlægsaktiv. I den forbindelse kan der stilles spørgsmålstegn ved, om indirekte produktionsomkostninger er "direkte forbundne omkostninger". Administrations- og andre generelle indirekte produktionsomkostninger er omkostninger, der ikke indgår i kostprisen. Indkøringsomkostninger indgår derfor kun som en del af kostprisen i det omfang, de er nødvendige for at bringe aktivet i produktionsklar stand. Driftsomkostninger, der afholdes, efter at aktivet er bragt i produktionsklar stand og indtil forventet produktionskapacitet opnås, indregnes i resultatopgørelsen.

Kostprisen for egenproducerede aktiver opgøres efter de samme principper som for anskaffede aktiver. Hvis en virksomhed fremstiller lignende aktiver til videresalg, er aktivets kostpris normalt den samme som kostprisen for aktiver produceret med salg for øje. I denne forbindelse henvises til IAS 2 varebeholdninger, hvor der kræves indregning af faste og variable indirekte produktionsomkostninger, som er medgået til forarbejdning af den færdige vare. Det ses samtidig, at klargøring af aktivet trækker på en fælles produktionskapacitet, men ikke hvor forbindelseslinjen bliver for uklar.

Der skal være fokus på, at omkostninger forbundet med unormalt højt spild af materialer, unormalt høje lønomkostninger og unormalt høje omkostninger, til andre ressourcer i forbindelse med egenproduktion af et aktiv, ikke medtages i kostprisen

Der kan let komme problemstillinger i forhold til egenproduktion af et aktiv. Eksempelvis kan der stilles spørgsmålstegn ved, hvornår forbindelseslinjen bliver for uklar. Flere virksomheder har medarbejdere, der udelukkende er ansat til, at udvikle virksomhedens maskiner og det kan her være svært at finde en skillelinjen mellem, hvornår omkostningerne er udviklingsomkostninger eller hvornår omkostningerne skal indregnes som kostpris på maskinen.

Kigges der på immaterielle aktiver i IAS 38, skal et aktiv fra udvikling udelukkende indregnes, hvis virksomheden kan dokumentere nogle punkter. Her kan eventuelt drages sammenligning med denne standard for at finde skillelinjen mellem, hvornår omkostningerne er udviklingsomkostninger eller hvornår omkostningerne skal indregnes som kostpris på maskinen. Virksomheden skal kunne dokumentere følgende i IAS 38:

- Den tekniske mulighed for at færdiggøre aktivet således det kan anvendes eller sælges
- Den har til hensigt at færdiggøre aktivet og anvende eller sælge det
- Den har evnen til at anvende aktivet eller sælge det
- Aktivet vil frembringe sandsynlig fremtidige økonomiske fordele
- Tilgængeligheden af tilstrækkelig tekniske, økonomiske ressourcer til at færdiggøre udviklingen
- Den har evnen til pålideligt at måle de omkostninger, der kan henføres til aktivet i løbet af dets udvikling

Et eller flere materielle anlægsaktiver kan anskaffes ved udveksling af et eller flere ikke-monetære materielle anlægsaktiver eller en kombination af monetære og ikke-monetære aktiver (byttehandler). Kostprisen for et sådant materielt anlægsaktiv skal måles til dagsværdi, medmindre udvekslingen ikke har noget forretningsmæssigt indhold eller hverken dagsværdien af det modtagne aktiv eller af det afgivne aktiv kan måles pålideligt. Kan dagsværdien kun findes for det bortbyttede aktiv, skal denne anvendes og hvis dagsværdien ikke er pålidelig, skal den regnskabsmæssige værdi for det bortbyttede aktiv anvendes.[14]

Den regnskabsmæssige værdi, af et materielt anlægsaktiv, kan reduceres af offentlige tilskud i overensstemmelse med IAS 20 "Regnskabsmæssig behandling af offentlige tilskud og oplysninger om andre former for offentlig støtte". Konsekvensen heraf er, at tilskuddet indregnes som indtægt over det afskrivningsberettigede aktivs brugstid, ved anvendelse af reducerede afskrivninger. Vælger virksomheden, at der ikke skal ske reduktion af den regnskabsmæssige værdi, er den anden mulighed at behandle tilskuddet som en periodeafgrænsningspost. Tilskuddet indregnes herved som en indtægt systematisk over aktivets brugstid.

4.1.4. MÅLING EFTER FØRSTE INDREGNING

Virksomheder skal vælge enten kostprismodellen eller omvurderingsmodellen som anvendt regnskabspraksis og virksomheden skal lægge denne praksis til grund for en hel kategori af materielle anlægsaktiver.

[14] IAS 16, afsnit 24

En kategori af materielle anlægsaktiver er en gruppe af aktiver, af sammenlignelig art og anvendelse i virksomhedens drift. Følgende er eksempler på separate kategorier:

- Grunde
- Bygninger
- Maskiner
- Skibe
- Fly
- Produktionsudstyr

Kostprismodellen er anført i IAS 16, afsnit 30 og siger, at et materielt anlægsaktiv efter indregning som et aktiv skal indregnes til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger og akkumulerede tab ved værdiforringelse.

Omvurderingsmodellen er anført i IAS 16, afsnit 31 og siger, at efter indregning som et aktiv skal et materielt anlægsaktiv, hvis dagsværdi kan måles pålideligt, indregnes til en omvurderet værdi, som er dagsværdien på omvurderingstidspunktet med fradrag af eventuelle efterfølgende akkumulerede afskrivninger og efterfølgende tab ved værdiforringelse. Omvurderinger skal foretages tilstrækkeligt hyppigt til at sikre, at den regnskabsmæssige værdi ikke afviger væsentlig fra den værdi, der vil blive opgjort ved anvendelse af dagsværdien ved regnskabsårets afslutning.
Som dagsværdi bruges markedsbaserede mål. Hvis der ikke foreligger markedsbaserede mål eventuelt på grund af det materielle anlægsaktivs specielle art eller på grund af, at aktivets sjældent omsættes, vil det være nødvendigt for virksomheden, at vurdere dagsværdien på grundlag af estimationer som eventuelt genanskaffelsesværdien med fradrag af afskrivninger.[15]

Det er vigtigt at være opmærksom på, at hvis målingen ikke er pålidelig, kan omvurderingsmodellen ikke bruges. Kan dagsværdien ikke måles pålideligt, vil og skal det ikke være muligt, at anvende den som grundlag til en værdiansættelse, da målingen af dagsværdien herved er gæt fra virksomhedens ledelse, hvilket ikke giver et pålideligt værdiansættelsesgrundlag.

Hvis et aktivs regnskabsmæssige værdi er forøget, som følge af en omvurdering, skal forøgelsen indregnes i øvrig totalindkomst og akkumuleres i egenkapitalen under reserver for opskrivninger.

[15] IAS 16, afsnit 32 og 33

Der er dog den undtagelse, at stigningen skal i resultatopgørelsen, såfremt den udligner en nedskrivning, der tidligere er indregnet i resultatet, som følge af en omvurdering af det samme aktiv.

Bliver et aktivs regnskabsmæssige værdi derimod reduceret, som følge af en omvurdering, skal reduktionen indregnes i resultatet som hovedregel. Her er dog en undtagelse som siger, at reduktionen skal indregnes direkte i øvrig totalindkomst, i det omfang, der for det pågældende aktiv er en kreditbalance i reserverne for opskrivning. Denne reduktion, der indregnes i øvrig totalindkomst, reducerer det beløb, der er akkumuleret i egenkapitalen under reserver for opskrivninger.[16]

Behandlingen af reserve for opskrivning for et materielt anlægsaktiv, som er medtaget i egenkapitalen fremgår i IAS 16, afsnit 41:

Opskrivningsreserven skal:

- Blive stående indtil man ophører med at indregne aktivet, for eksempel ved afhændelse eller når aktivet skrottes
- Overføres i takt med brug af aktivet i virksomheden

I det sidste tilfælde opgøres størrelsen af den overførte reserve som forskellen mellem afskrivning på grundlag af aktivets omvurderede regnskabsmæssige værdi og afskrivning på grundlag af aktivets oprindelige kostpris. Overførsler fra reserver for opskrivning til overført resultat foretages ikke over resultatet.

Det skal endvidere bemærkes, at da fortjeneste ved salg, af et materielt anlægsaktiv opgøres som forskellen mellem salgspris og regnskabsmæssig værdi, vil opskrivningen heller ikke blive indregnet i resultatopgørelsen på dette tidspunkt.[17]

Med andre ord vil det sige, at opskrivninger ikke bliver indregnet i resultatopgørelsen på noget tidspunkt. Dog indgår opskrivninger i afskrivningsgrundlaget og de forøgede afskrivninger ender i resultatopgørelsen i henhold til IAS 16, afsnit 48, hvilket langt fra virker logisk.

[16] IAS 16, afsnit 40
[17] IAS 16, afsnit 71

Det gør ikke dagsværdialternativet særligt attraktivt med kombinationen af at opskrivninger ikke må indregnes i resultatet og forøgede afskrivninger. På denne baggrund finder jeg ikke omvurderingsmodellen særlig relevant og jeg vil derfor mene, at måling af materielle anlægsaktiver, efter første indregning, bør ske efter kostprismodellen.

4.2. AFSKRIVNINGER

4.2.1. AFSKRIVNINGSGRUNDLAG

Et materielt anlægsaktivs afskrivningsgrundlag skal i årsregnskabsloven § 43 fordeles systematisk over aktivets forventede brugstid. Afskrivninger skal indregnes i resultatopgørelsen, medmindre de indgår i kostprisen for et andet aktiv. Afskrivninger skal påbegyndes, når aktivet tages i brug.

Afskrivningsgrundlaget i IAS 16, afsnit 6 er defineret som aktivets kostpris fratrukket restværdien (scrapværdien). Afskrivningsgrundlaget skal tillægges forbedringer og reguleres for op- og nedskrivninger, tilbageførsler af sådanne og for ændringer i restværdien.

4.2.2. RESTVÆRDI

For de fleste anlægsaktiver gælder, at virksomheden vil bruge dem i hele deres levetid. Aktivets økonomiske levetid er ofte identisk med den økonomiske levetid i virksomhedens egen sammenhæng. De to levetider behøver imidlertid ikke at være ens. Ofte falder et anlægsaktivs nytteværdi til dets omsætningsværdi i løbet af en uforudsigelig periode. Et anlægsaktiv forventes derfor efter endt brug at tilføre virksomheden en værdi ved salg forud for den økonomiske levetids afslutning. For nogle aktiver forventes en realisationsgevinst.

Restværdien er aktivets forventede værdi efter endt brugstid. Restværdien skal i henhold til § 43, stk. 2, fastsættes på tidspunktet for brugstidens begyndelse. Ved fastsættelse af restværdien kan der ikke indregnes forventede prisstigninger, herunder inflationsgevinster.

Restværdien fastsættes på ibrugtagningstidspunktet ligesom årsregnskabsloven. Den er endvidere defineret i IAS 16, afsnit 6 som det her og nu beløb, en virksomhed skønner, den kan få for et tilsvarende aktiv, af samme alder og stand.

I henhold til ovenstående § 43 i årsregnskabsloven, kan der ved efterfølgende væsentlige ændringer i restværdien blive tale om at foretage en korrektion til den oprindelige fastsatte restværdi. Korrektionen kan kun ske i nedadgående retning, hvilket vil sige, at restværdien ikke kan forøges.

Restværdien skal, som tidligere nævnt, i modsætning til årsregnskabsloven revurderes løbende, således den altid afspejler værdien af aktivet med den alder, aktivet har ved udløbet af brugstiden.[18] Denne løbende ændring af restværdien medfører dermed, at inflationen får betydning for de fremtidige afskrivninger. Disse ændringer skal behandles regnskabsmæssigt som en ændring i et regnskabsmæssigt skøn, i overensstemmelse med IAS 8 "Anvendt regnskabspraksis, ændringer i regnskabsmæssige skøn og fejl".

Ved løbende ændringer af restværdien får inflationen betydning for de fremtidige afskrivninger. Dette skyldes en værdiregulering af restværdien, som følge af inflationen, samt flere faktorer der kan være med til at reducere eller forøge de fremtidige afskrivninger. Det er i den forbindelse vigtigt for virksomheden at være opmærksom på en forhøjelse af restværdien på ejendomme. I mange tilfælde skal forhøjelsen af restværdi nemlig henføres til grunden, som ikke skal afskrives.

Virksomheder har meget forskellig praksis når det kommer til restværdien. Restværdien er en skønnet post og der kan derfor sættes spørgsmålstegn ved, om reglerne i IAS 16 bevirker, at virksomhederne skønner restværdien på samme baggrund. Konsekvensen af dette er, at regnskabsbrugere mister muligheden for at sammenligne informationerne i årsrapporterne. Muligheden for sammenligning af årsrapporterne mindskes endda yderligere ved, at virksomhederne er fritaget for at give konkrete og specificerede oplysninger herom.

For at restværdi altid afspejler den korrekte værdi, mener jeg, at det må være en fordel at vurdere restværdien løbende. Her er det henholdsvis en fordel for både regnskabsbrugere, samt virksomhedens ledelse.

[18] IAS 16, afsnit 51

4.2.3. BRUGSTID

Brugstiden defineres i IAS 16, afsnit 6 som enten:

- Den periode, hvori et materielt aktiv forventes anvendt i virksomheden
- Det antal producerede enheder eller tilsvarende enheder, som virksomheden forventer at opnå fra aktivet

Brugstiden er normalt sammenfaldende med den økonomiske levetid for aktivet. Forventes aktivet, i henhold til virksomhedens politik, udskiftet før udløbet af den økonomiske levetid, udgør brugstiden denne kortere periode. Såfremt det forventede afhændelsestidspunkt ikke kan vurderes med rimelig sikkerhed, fastsættes brugstiden på ibrugtagningstidspunktet, sædvanligvis til den økonomiske levetid for aktivet.

I forbindelse med fastlæggelse af brugstiden, skal følgende forhold tages i betragtning:

- Aktivets kapacitet og den forventede produktion
- Forventet slidtage
- Virksomhedens reparations- og vedligeholdelsesprogram
- Teknisk forældelse
- Begrænsninger i aktivets anvendelse foranlediget af for eksempel juridiske forhold
- Tidspunktet for ophør af indtjening ved brug af aktivet
- Erfaringer ved tilsvarende anlæg

Bygninger har afhængigt af anvendelsen ofte en forskellig brugstid. Kigger man på kontor- og boligejendomme har de normalt en længere brugstid end eksempelvis ejendomme, der anvendes til produktion og handel. Den længere brugstid hos kontor- og boligejendomme ses, da sådanne sædvanligvis udsættes for mindre slidtage.

Et aktivs brugstid skal som minimum gennemgås ved slutningen af hvert regnskabsår ligesom restværdien. Eventuelle ændringer i brugstiden skal regnskabsmæssigt behandles som en ændring i

regnskabsmæssigt skøn i overensstemmelse med IAS 8 "Anvendt regnskabspraksis, ændringer i regnskabsmæssige skøn og fejl".[19]

For at brugstiden altid afspejler det korrekte, mener jeg, at det vil være en fordel at vurdere brugstiden løbende ligesom restværdien, da disse anses for skøn. Her er det henholdsvis en fordel for regnskabsbrugere og for virksomhedens ledelse.

4.2.4. DEKOMPONERING

Som tidligere beskrevet, skal kostprisen ved første indregning opdeles i væsentlige enkeltbestanddele af det samlede aktiv, hvis de enkelte bestanddele har væsentlig forskellig brugstid.

Årsregnskabsloven kræver ikke udtrykkeligt opdeling af aktiver i sine bestanddele. Det må imidlertid følge af substansprincippet og hensyn bag systematiske afskrivninger, at der kræves en opdeling i bestanddele, såfremt virkningen heraf er væsentlig i forhold til regnskabets udsagnsværdi.

Ifølge IAS 16, afsnit 43, skal der foretages separat afskrivning af hver del af et materielt anlægsaktiv, med en kostpris, der er væsentlig, i forhold til aktivets samlede kostpris. Dette betyder, at i forbindelse med opdelingen af kostprisen, i væsentlige enkeltbestanddele, skal brugstiden for hver af disse bestanddele fastsættes særskilt, og bestanddelene skal afskrives hver for sig. Opdelingen i de enkelte bestanddele skal foretages, når det fører til en væsentlig forskellig indregning i resultatopgørelsen af afskrivninger, i det enkelte år i forhold til, hvis der ikke foretages dekomponering. Derfor har dekomponering udelukkende betydning for indregning og måling, men ikke oplysningskravene i årsrapporten.

Det kan eksempelvis være anskaffelse af en ejendom, hvor man kan opdele bestanddele som grund, fundament og mursten, vinduer, gulve, tagkonstruktion og tekniske installationer. Herudover kan tekniske installationer underopdeles i eksempelvis elevator, porte, ventilation mv. Bestanddele som vinduer, gulve og tagkonstruktion mv., har nødvendigvis ikke samme afskrivningshorisont og kan derudover have en kostpris, som er væsentlig i forhold til ejendommes totale pris. Se nedenstående illustration af dekomponering, hvor en ejendom er opdelt i flere enkelte bestanddele:

[19] IAS 16, afsnit 51

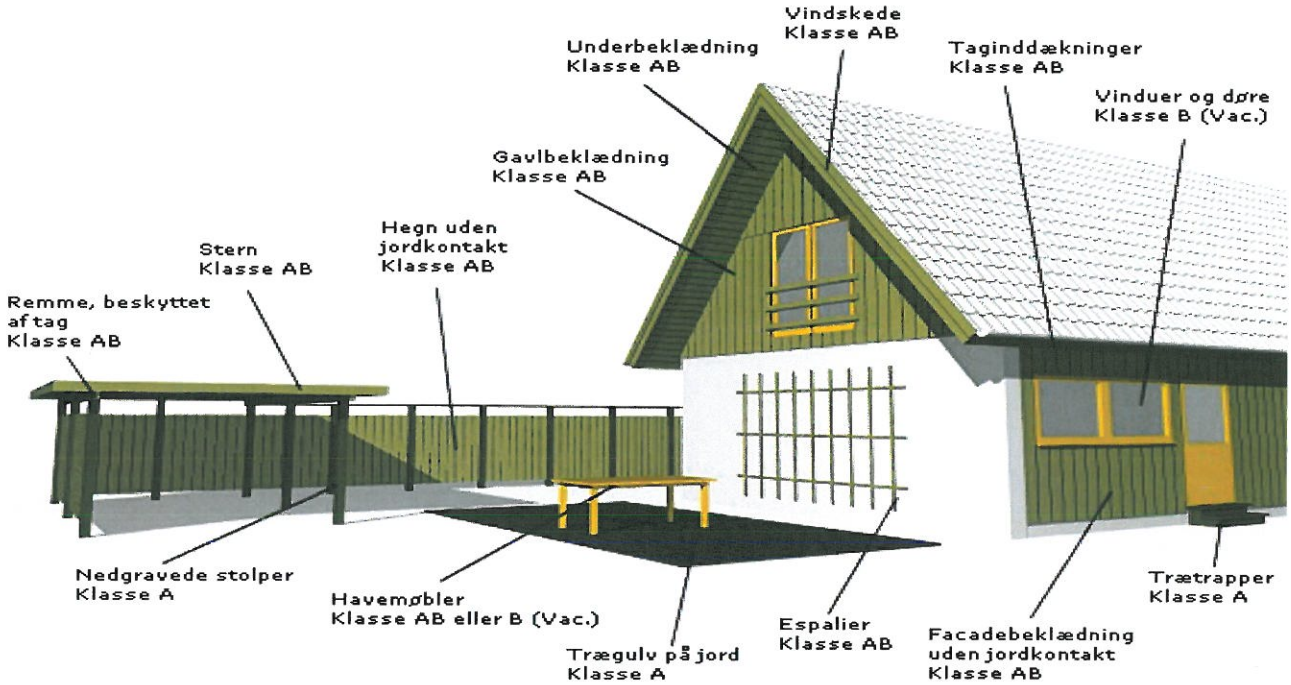

Det samme kan gøre sig gældende for en flyvemaskine, hvor enkelte komponenter kan have en væsentlig pris i forhold til hele flyvemaskinen og enkelte dele på komponenterne kan have det for den enkelte komponent. Sker sådan en opdeling ikke, risikeres det, at den bogførte værdi af flyvemaskinen indeholder en væsentlig restværdi af for eksempel en motor på det tidspunkt, hvor motoren skal udskiftes. Derved vil udskiftningen næppe kunne betragtes som en forbedring, eftersom den samlede bogførte værdi af aktivet, derved indeholder en kostpris for de pågældende bestanddele to gange.

Værdinedgangen på de enkelte aktiver bliver mere korrekt, ved opdeling af aktivet i enkelte komponenter, idet den søger, at udskille væsentlige dele fra et enkelt aktiv og afskrive disse separat, efter de forhold der gør sig gældende for netop denne komponent.

Kigges der igen på omtalte ejendom, vil det betyde, at der eksempelvis anvendes 50 år som afskrivningshorisont på fundament og mursten, mens der måske kun bruges 30 år på tagkonstruktionen, da det ikke forventes at dette holder så længe som selve ejendommen. Endvidere vil vinduer, gulve og døre skulle afskrives over en kortere horisont. Herved fåes en differentieret afskrivning på ejendommen, hvor der samtidig i større grad leves op til begrebsrammen. Dekomponeringen giver afskrivninger en bedre tidsmæssig placering, som derved giver mere pålidelighed og bedre sammenlignelighed.

Det kan forekomme, at der er to eller flere væsentlige dele af et materielt anlægsaktiv som har samme forventning til brugstid og afskrivningsmetode. Efter IAS 16, afsnit 45 kan disse dele grupperes og afskrives samlet, hvilket alt andet lige gør et anlægskartotek mere overskueligt og letter opgaven ved udregning af årets afskrivninger. Det har dog ingen talmæssige konsekvenser, da brugstiden og afskrivningsmetoden for enkelt komponenterne forbliver ens.

De komponenter som til gengæld ikke hver for sig udgør en væsentlig del af aktivets samlede kostpris, kan afskrives samlet.[20] Det kan dog være nødvendigt at foretage en vurdering for afskrivningerne af disse, da de enkelte dele kan have forskellig brugstider og afskrivningsmetoder. Dette betyder dog ikke, at virksomhederne er forpligtet til at afskrive disse samlet. De kan i stedet lave separate afskrivninger på hver del for sig.[21]

IAS 16 beskriver i afsnit 43 "*der er væsentlig i forhold til aktivets samlede kostpris*". Dette sikrer at der ikke foretages opdelinger, hvor enkelte komponenter, i forhold til helheden af aktiverne, ikke er relevante. Derudover sikres kravet om relevante oplysninger for regnskabsbrugernes beslutninger på basis af årsrapporten. Dette kan i praksis betyde, at to helt identiske virksomheder kan have vidt forskellige resultater i de enkelte år, da graden af dekomponering får en indvirkning på de årlige afskrivninger. Dette resulterer i en udligning med tiden, da anlægsaktivet på et tidspunkt vil udgå af de enkelte virksomheders balance og der derfor må korrigeres for enten at have afskrevet for meget eller for lidt.

Det vil have betydning for regnskabsbrugernes beslutninger i de enkelte år, på baggrund af årsrapporten. Der kan derfor sættes spørgsmålstegn ved, om IAS 16 skal reguleres således, at den foreskriver hvilke dele, der skal udtages og afskrives separat fra større aktivers samlede kostpris. Derudover kan det overvejes at lave en regulering således, at de komponenter udgør 25 – 30 % eller derover af aktivets kostpris kan udtages og afskrives separat fra større aktivers samlede kostpris.

Væsentligheden kan dog variere fra den ene virksomhed til den anden og det kan derfor konstateres, at ledelsen kender virksomheden bedst og derfor må have de bedste forudsætninger for at foretage disse skøn og beslutninger.

[20] IAS 16, afsnit 46
[21] IAS 16, afsnit 47

4.2.5. AFSKRIVNINGSMETODE

Afskrivningsmetoden skal fastlægges således, at den bedst muligt afspejler virksomhedens forbrug af det materielle anlægsaktiv. IAS 16, afsnit 60 forudsætter ligeledes, at der vælges en afskrivningsmetode, som søger at afspejle de økonomiske fordele ved at benytte det materielle anlægsaktiv.

Afskrivningsmetoden skal afspejle virksomhedens forbrug af det materielle anlægsaktiv. Dette ser man endvidere også ved IAS 16, afsnit 61, hvor det fremgår, at *"den for et aktiv anvendte afskrivningsmetode skal som minimum gennemgås ved slutningen af hvert regnskabsår, og hvis der er sket en væsentlig ændring i det forventede forbrugsmønster for de fremtidige økonomiske fordele tilknyttet aktivet, skal afskrivningsmetoden ændres for at afspejle det ændrede mønster..."*

Virksomheden skal altså vælge den metode, der med størst nøjagtighed afspejler det forventede forbrugsmønster for de fremtidige økonomiske fordele tilknyttet aktivet. Denne metode anvendes ensartet fra regnskabsår til regnskabsår, medmindre der opstår en ændring i det forventede forbrugsmønster for disse fremtidige økonomiske fordele.

En ændring i forbrugsmønsteret skal regnskabsmæssigt behandles som en ændring i et regnskabsmæssigt skøn, i overensstemmelse med IAS 8, og har dermed alene en fremadrettet indvirkning.[22]

Der er følgende afskrivningsmetoder, der kan benyttes:

- Den lineære metode
- Saldometoden
- Afskrivninger på basis af producerede enheder

Ifølge IAS 16, afsnit 62 er denne række afskrivningsmetoder noget der anvendes til systematisk at allokere aktivets afskrivningsberettigede beløb over dets brugstid. De nævnte afskrivningsmetoder er alle metoder, der accepteres indenfor rammerne af lovens § 43.

[22] IAS 16, afsnit 61

DEN LINEÆRE METODE

Den lineære metode medfører en fast omkostning over aktivets brugstid, hvis aktivets restværdi ikke ændrer sig. Denne metode kan illustreres således:

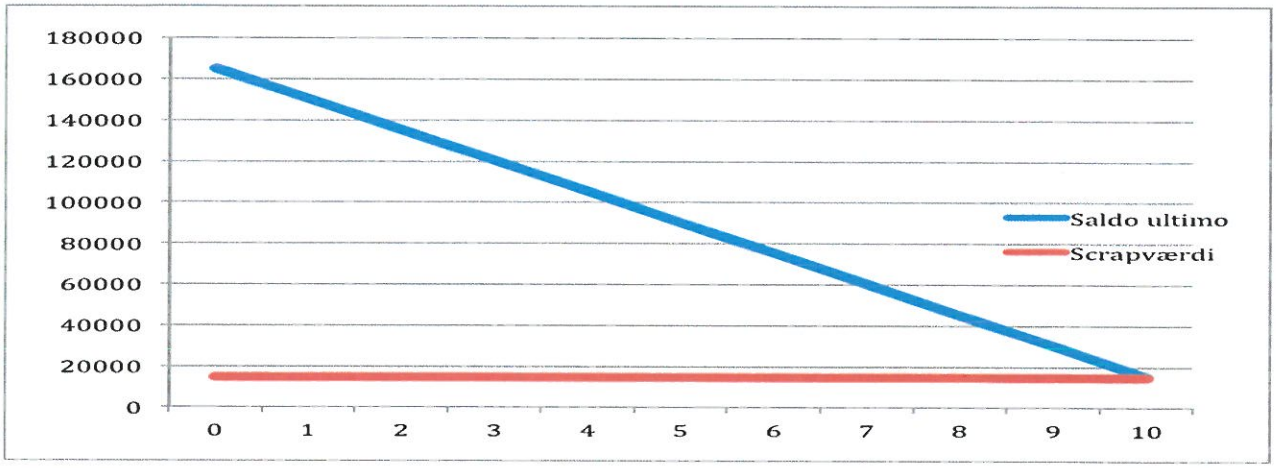

SALDOMETODEN

Saldometoden medfører en faldende omkostning over brugstiden. Denne metode kan illustreres således:

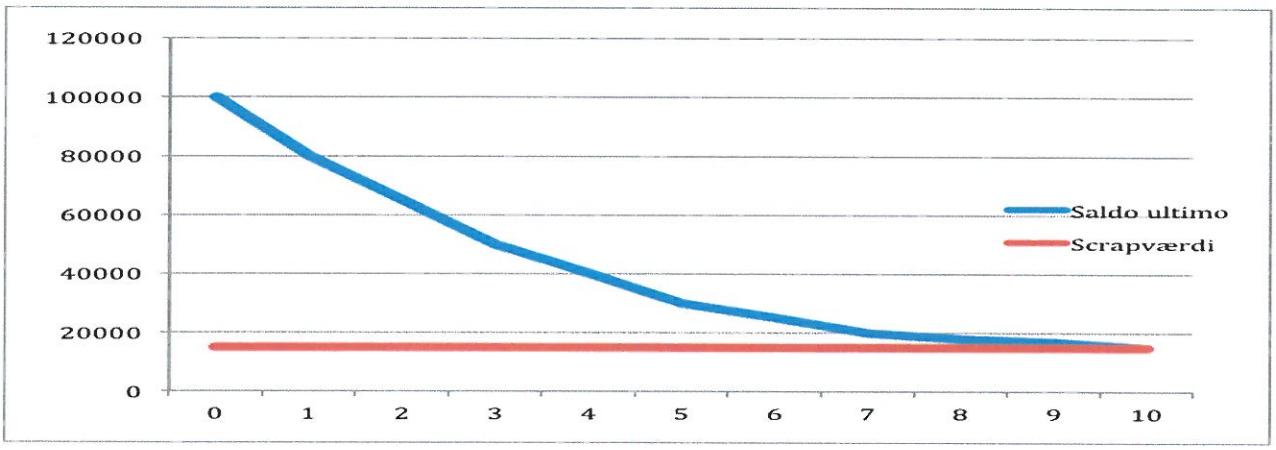

Afskrivninger på basis af producerede enheder eller også omtalt som output-baseret afskrivningsmetode medfører, at afskrivningen på en bestemt maskine beregnes i forhold til maskinens produktion. Denne metode benyttes normalt, hvor det er lettere at vurdere et aktivs samlede kapacitet gennem dens levetid, end at estimere dets levetid i år. Dog anvendes denne metode meget begrænset, da et aktivs forringelse for det meste afhænger af brugstiden.

Ved afskrivninger, baseret på tid som den lineære metode og saldometoden, frem for afskrivninger baseret på forventet anvendelse eller forventet antal produkter, fortsætter afskrivninger i perioder, hvor det materielle anlægsaktiv måske står ledigt. Økonomiske fordele er normalt ikke til stede når et aktiv står stille og derfor er dette naturligvis et problem.

Afskrivning på et aktiv påbegyndes, når det er disponibelt til brug. Det vil sige, at aktivet skal være bragt til den lokalitet og i den stand, der kræves for at sikre den af ledelsen planlagte anvendelse. Der afskrives derfor ikke på aktivet under opførelse. Afskrivning på et aktiv skal ophøre enten på det tidspunkt, hvor aktivet klassificeres som besiddelse med henblik på salg eller på det tidspunkt, hvor indregningen af aktivet ophører.

Afskrivninger skal altid omkostningsføres i resultatopgørelsen og reducere den regnskabsmæssige værdi af de afskrevne aktiver. Ifølge IAS 16, afsnit 2 skal afskrivninger for hvert regnskabsår indregnes i resultatet, medmindre disse indgår i et andet aktivs regnskabsmæssige værdi.

Ændringer i restværdier, brugstider mv., bliver ikke betragtet som ændringer i anvendt regnskabspraksis. Ville disse medgå som ændringer i anvendt regnskabspraksis, ville man pludselig have en anden regnskabsmæssig behandling. Dette ville have konsekvens for tidligere års resultater mv. og man ville være nødsaget til at lave regulering, hvilket derved ville give et meget anderledes resultat end ved anvendelse af IAS 8.

I overensstemmelse med IAS 8 "Anvendt regnskabspraksis, ændringer i regnskabsmæssige skøn og fejl" fremgår det, at alle eventuelle ændringer i restværdier, brugstider og afskrivningsmetoder mv. regnskabsmæssigt skal behandles som en ændring i regnskabsmæssig skøn. Dette medfører som tidligere konstateret, kun fremadrettede ændringer.

Virksomhedernes ledelse har, efter ovenstående, mulighed for at tolke rammerne i reguleringen forskelligt, hvilket kan bevirke, at regnskabsbrugerne mister muligheden for at sammenligne virksomheders årsrapporter. Den skønsmæssige betragtning, der indgår i de elementer, der har indflydelse på afskrivninger, må derfor siges at være misvisende for regnskabsbrugerne i sammenhæng med begrebsrammen om sammenlignelighed.

4.3. VÆRDIFORRINGELSE

I henhold til årsregnskabslovens § 42 skal anlægsaktiver, der ikke løbende reguleres til dagsværdi, nedskrives til genindvindingsværdi, hvis genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi.[23] Som fortolkningsbidrag til lovens bestemmelser, anvendes som udgangspunkt IAS 36.

I forbindelse med regnskabsaflæggelse, skal virksomheden hvert år vurderer, om der er indikationer på værdiforringelse af det enkelte aktiv. Denne vurdering skal ske for samtlige materielle anlægsaktiver i virksomheden. IAS 16, afsnit 63 foreskriver, at virksomheder skal anvende IAS 36 til værdiforringelser af aktiver.
IAS 36, afsnit 12-14 angiver minimuskravene til, i hvilket omfang en regnskabsenhed skal overveje behovet for nedskrivning. Dette krav manifesteres i en række eksterne og interne forhold, der som minimum skal inddrages i virksomhedens overvejelse af indikation for nedskrivningsbehov:

Eksterne informationer

- *Aktivets markedsværdi er i regnskabsåret faldet væsentlig mere end det fald, som må forventes med tiden eller som følge af normal anvendelse.*

- *Væsentlige ændringer, som har påvirket virksomheden negativt, er sket i regnskabsåret eller vil ske inden for en overskuelige fremtid i de teknologiske, markedsmæssige, økonomiske eller juridiske rammer for virksomhedens aktiviteter eller på det marked, hvor aktivet anvendes.*

- *Markedsrenter eller andre markedsbaserede afkastmål er steget i regnskabsåret, og det er sandsynligt, at disse stigninger vil påvirke den diskonteringssats, der er anvendt ved beregning af aktivets nytteværdi, og reducere aktivets genindvindingsværdi væsentlig.*

- *Den regnskabsmæssige værdi af virksomhedens nettoaktiver er større end dens samlede kursværdi.*

[23] Indsigt i årsregnskabsloven, 5. Udgave 2010/11, KPMG

Interne informationer

- *Der foreligger dokumentation for ukurans eller fysisk skade på et aktiv*
- *Væsentlige ændringer, som påvirker virksomheden negativt, er sket i regnskabsåret eller forventes at ske inden for en overskuelig fremtid, i det omfang eller i forhold til den måde, hvorpå aktivet anvendes eller forventes anvendt. Disse ændringer omfatter manglende udnyttelse af et aktiv, planer for ophør eller omstrukturering af den aktivitet, aktivet tilhører, eller planer om afhændelse af aktivet før det hidtidige forventede tidspunkt, og revurdering af et aktivs brugstid som begrænset i stedet for uendelig.*
- *Der foreligger dokumentation fra den interne rapportering, som indikerer, at aktivets ydeevne er eller vil blive lavere end forventet.*

Indikationer fra den interne rapportering

- *Pengestrømme til aktivets anskaffelse eller efterfølgende likviditetsbehov til dets drift eller vedligeholdelse, som er væsentlig højere end oprindeligt budgetteret.*
- *Faktiske nettopengestrømme eller driftsresultat fra aktivet, som er væsentlig lavere end budgetteret.*
- *Et væsentlig fald i budgetterede nettopengestrømme, driftsresultat eller en væsentlig stigning i budgetterede tab fra aktivet.*
- *Driftstab eller nettopengestrømme fra virksomheden vedrørende aktivet, når beløbene for det aktuelle regnskabsår sammendrages som budgetterede beløb for kommende regnskabsår.*

Det fremgår af standarden, at listen ovenfor ikke er udtømmende, og at den regnskabsaflæggende virksomhed selv kan supplere listen med yderligere indikatorer.

Er der indikationer af, at værdien af et aktiv er faldet, indebærer processen, at der skal opgøres en genindvindingsværdi, der skal sammenlignes med den regnskabsmæssige værdi. Er genindvindingsværdien på balancedagen lavere end den regnskabsmæssige værdi, skal der foretages nedskrivning til denne lavere værdi i henhold til bestemmelserne i IAS 36 og årsregnskabslovens § 42.

Loven kræver nedskrivning af materielle anlægsaktiver, hvis den regnskabsmæssige værdi er højere end genindvindingsværdien.[24] Genindvindingsværdien for et materielt anlægsaktiv er den højeste værdi af kapitalværdien eller salgsværdien fratrukket forventede omkostninger ved et salg. Dette kan illustreres således:

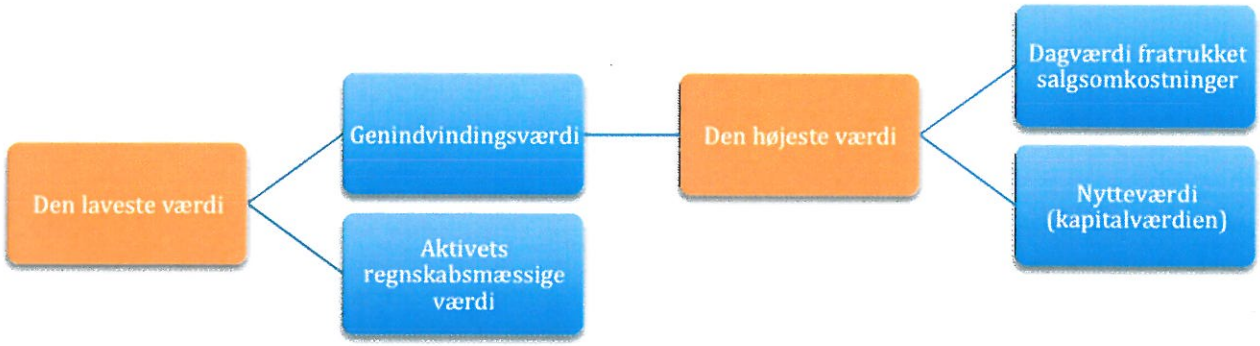

4.3.1. DAGSVÆRDI MED FRADRAG AF SALGSOMKOSTNINGER

Den bedste indikation af et aktivs dagsværdi med fradrag af salgsomkostninger er som tidligere omtalt, i prisen i en bindende salgsaftale ved en handel mellem kvalificerede, villige, indbyrdes uafhængige parter reguleret for omkostninger direkte knyttet til afhændelsen af aktivet.[25]

Handles aktivet på et aktiv marked, hvor der ikke foreligger nogen bindende salgsaftale, er dagsværdien aktivets markedsværdi fratrukket salgsomkostninger. Den relevante markedspris for aktivet er normalt den aktuelle købspris. Findes aktuelle købspriser ikke, kan prisen for den seneste transaktion danne grundlag for en skønnet dagsværdi med fradrag af salgsomkostninger, forudsat at der ikke er sket en væsentlig ændring i de økonomiske forhold mellem transaktionstidspunktet og tidspunktet, hvor skønnet foretages.[26]

[24] Årsregnskabsloven § 42
[25] IAS 36, afsnit 25
[26] IAS 36, afsnit 26

Dagsværdien med fradrag af salgsomkostninger kan dog også baseres på den bedste til rådighed værende information for at afspejle det beløb, som virksomheden ved regnskabsårets afslutning kan opnå ved afhændelse af aktivet ved en handel mellem kvalificerede, villige, indbyrdes uafhængige parter med fradrag af afhændelsesomkostninger, hvis der ikke foreligger nogen bindende salgsaftale eller et aktivt marked for et aktiv. Her skal virksomheden tage udfaldet af nylige transaktioner med tilsvarende aktiv i tilsvarende branche med i betragtningerne.[27]

4.3.2. NYTTEVÆRDI

Der er flere elementer der skal medtages, når man beregner et aktivs nytteværdi. Uanset hvilken metode virksomheden vælger til at afspejle forventede mulige ændringer i beløb eller tidspunkt for fremtidige pengestrømme, skal resultatet være, at den forventede nutidsværdi, af de fremtidige pengestrømme, afspejles.

IAS 36, afsnit 30 nævner følgende elementer, som skal medtages i beregningen af et aktivs nytteværdi:

- *Et skøn over de fremtidige pengestrømme, virksomheden forventer at opnå på aktivet*
- *Forventninger om mulige ændringer i beløb eller tidspunkt for disse fremtidige pengestrømme*
- *Den tidsmæssige værdi af penge, opgjort som den aktuelle risikofri markedsrente*
- *Prisen for den usikkerhed, der er forbundet med aktivet*
- *Andre faktorer, såsom illikviditet, som markedsdeltagere ville lægge til grund for prisfastsættelse af de fremtidige pengestrømme, virksomheden forventer at opnå fra aktivet.*

Det bør bemærkes, hvordan ovenstående er tilsvarende det indhold, en dagsværdiestimering, beregnet på baggrund af en Discounted Cash Flow model, skal indeholde. Operationaliseringen af ovenstående krav, til nytteværdiens indhold, kan omdannes til to processer:

[27] IAS 36, afsnit 27

- *Skøn over de fremtidige pengestrømme til og fra virksomheden, som hidrører fra aktivets fortsatte anvendelse og endelig afhændelse, og*
- *Anvendelse af en passende diskonteringssats på disse fremtidige pengestrømme*

OPGØRELSE AF NETTOPENGESTRØMME

Ved måling af nytteværdi skal virksomheden basere pengestrømsprognoser på rimelige og dokumenterbare forudsætninger, som repræsenterer ledelsens bedste skøn over de økonomiske forhold, som vil foreligge over aktivets resterende brugstid. Ledelsen skal herved se tilbage på tidligere data og undersøge årsagerne til afvigelser fra tidligere udarbejdede pengestrømsprognoser og de faktiske realiserede pengestrømme. Ud fra gennemgang af tidligere hændelser skal ledelsen forsøge at sikre, at nuværende forudsætning for pengestrømsprognosen er realistiske set i forhold til tidligere udfald.

Detaljerede, konkrete og pålidelige budgetter/fremskrivninger, for fremtidige pengestrømme ud over en fem-årig periode, er normalt ikke tilgængelig. Derfor kan prognoseperioden for de fremtidige pengestrømme maksimalt udgøre en budgetperiode på fem år. Dog kan det ske, at en længere budgetperiode kan anvendes, hvis det er normalt for denne type branche at lave budgetter/fremskrivninger udover en fem-årige periode. Perioden, der strækker sig over de fem år, betegnes terminalperioden. Her kan der være tale om for eksempel elbranchen.[28]

Prognoser for pengestrømme indtil udgangen af aktivets brugstid foretages ved ekstrapolation af pengestrømsprognoser baseret på budgetter/fremskrivninger ved anvendelse af en vækstrate for efterfølgende år. Vækstraten skal fastsættes ud fra forventningerne til produktets eller branchens livscyklus.[29]

Virksomheder vil have svært ved at overstige den gennemsnitlige historiske vækstrate på lang sigt, som virksomhedens aktiviteter dækker, eller for det marked, hvor aktivet anvendes. Dette er fordi, at konkurrenter vil træde ind på markedet og begrænse vækstraten.[30]

[28] IAS 36, afsnit 35
[29] IAS 36, afsnit 36
[30] IAS 36, afsnit 37

Data, som ligges til grund for beregningen af nytteværdien, skal være vurderet af virksomheden for om disse afspejler rimelige og dokumenterbare forudsætninger, samt repræsentere ledelsens bedste skøn over de økonomiske forhold, som vil foreligge over aktivets resterende brugstid.[31]

PENGESTRØMSFREMBRINGENDE ENHEDER

En pengestrømsfrembringende enhed defineres i IAS 36 som den mindste identificerbare gruppe af aktiver, der generer pengestrømme fra fortsat anvendelse, som i al væsentlighed er uafhængig af pengestrømme fra andre aktiver eller gruppe af aktiver.

Beregning af genindvindingsværdien foretages, som tidligere omtalt, med udgangspunkt i det enkelte aktiv. Det pågældende aktiv kan dog være afhængig af øvrige aktivers pengestrømme, hvorfor det kan være svært at fastsætte nettopengestrømmene for det enkelte aktiv. Virksomheden er derfor nødsaget til at opgøre kapitalværdien for pengestrømsenheden (Cash Generation Unit – herefter benævnt CGU), hvor aktivet indgår.

Pengestrømme kan modtages fra enten interne eller eksterne parter. Dette skal der tages hensyn til, da pengestrømme fra interne parter ikke kan anses som pengestrømme til en CGU. Derfor skal man et niveau højere op, hvor pengestrømme generes ved samhandel med eksterne parter.

Kompleksiteten, ved fordeling af virksomhedsaktiver imellem flere CGU'er, er ofte høj, da det forudsætter en forholdsmæssig allokering. Dette skyldes, at virksomhedsaktiver pr. definition er aktiver, der bidrager til flere CGU, og hele aktivets bogførte værdi kan derfor ikke overføres til en enkelt nedskrivningstestet gruppe af aktiver. Afgørende for, hvornår dette er tilfældet, er især virksomhedens struktur, og blandt de mere konkrete eksempler på virksomhedsaktiver kan nævnes hovedkvarterets bygning, centrale edb-anlæg m.m.

Denne type virksomhedsaktiver genererer naturligvis ikke selvstændig pengestrømme, hvilket er problematisk i forbindelse med udledning af genindvindingsværdien, da denne derfor kun kan fastsættes ved salg af aktivet. Derfor skal virksomhedsaktiver testes for nedskrivning i den eller de CGU'er, virksomhedsaktivet bidrager med at generere pengestrømme.

[31] IAS 36, afsnit 38

Virksomhedsaktivers regnskabsmæssige værdi skal derfor fordeles ud på CGU'er. Allokeringen foregår, såfremt muligt efter en af de to mulige modeller angivet i standarden. Den første mulighed er en fordeling efter en rimelig og ensartet fordelingsnøgle. Ved denne tages der samtidig højde for forskellene i den forventede resterende brugstid af de nedskrivningstestede CGU'er, der drager nytte af virksomhedsaktivet. Fordelingsnøglen er varierende i henhold til hvilken type virksomhedsaktiv, der fordeles og kan lyde på alt fra kvadratmeter til medarbejderantal.

Består en virksomhed derfor af fire forskellige divisioner, inden for hver sin branche med hver sin organisation og kundekreds, vil hver division repræsentere en CGU, da de indgående pengestrømme må antages at være uafhængige af hinanden. I det tilfælde skal virksomheden gennemføre tre nedskrivningstests.

Er forholdene i stedet, at de fire divisioner sælger samme produkt og har fælles markedsføring, distribution mv., for at opnå synergieffekter, repræsenterer de ikke hver især en CGU. Nedskrivningstesten skal i det tilfælde gennemføres på et højere niveau, på virksomhedsniveau, omfattende alle tre divisioner.

Der kan forekomme mange forskellige situationer og hver gang må det komme an på en konkret vurdering af virksomheden. Det kan her være en god ide at se på de positive pengestrømme virksomheden genererer og derefter arbejde sig baglæns i produktionen for at finde, hvilke elementer der indgår for at frembringe disse.

Stopper man denne proces for tidligt og derved kommer til at have en CGU, som i realiteten indeholder fire CGU'er, kan dette medføre, at man overser behovet for nedskrivninger. Dette illustreres i nedenstående model:

	Regnskabsmæssig værdi	Genindvindingsværdi	Nedskrivningsbehov
CGU 1	1.000	800	200
CGU 2	1.200	1.050	150
CGU 3	800	1.000	0
CGU 4	1.400	1.300	0
I alt	4.400	4.150	250

I forhold til ovenstående model kan man opgøre genindvindingsværdien for de tre CGU'er som en CGU. Man vil her nå frem til at der er et nedskrivningsbehov på 250. Man kan dog også se, at havde man opgjort CGU'erne korrekt, med tre enkelte CGU'er, ville nedskrivningsbehovet have været 350. Får man ikke opgjort CGU'en, på mindste identificerbare gruppe af aktiver, kan der være risiko for at man ikke medtager alle nødvendige nedskrivninger og derfor indregner en forkert værdi i årsrapporten.

Hvad enten der er tale om nedskrivningstest på en CGU, med eller uden virksomhedsaktiver, er muligheden for at udføre den på en gruppe af aktiver et uundværligt redskab og formentlig den mest anvendte model til at foretage nedskrivningstest i praksis på trods af, at nedskrivningstest på CGU-niveau medfører en risiko for fejl på enkeltaktivers nedskrivningsbehov.

Fejlene herfra finder sted i situationer, hvor et enkelt aktiv bør nedskrives, men ikke kan påvises, da den samlede CGU har en tilstrækkelig høj genindvindingsværdi. Det kan omvendt også være i situationer, hvor et enkelt aktiv, isoleret set, ikke bør nedskrives, men er omfattet af en CGU, der har en for lav genindvindingsværdi. Denne risiko for fejl accepteres som en slags iboende fejlkilde, for med nedskrivningstesten at kunne opnå et mere retvisende billede. Muligheden for at foretage samlede nedskrivninger på CGU-niveau kan derfor betragtes som et tiltag med et bagvedliggende ræsonnement, der baseres på accept af det mindste af to onder.

4.3.3. DISKONTERINGSFAKTOR

I henhold til IAS 36, afsnit 55 skal man opgøre en diskonteringssats. Denne sats skal opgøres før skat og skal afspejle aktuelle markedsvurderinger af den tidsmæssige værdi af penge samt de risici, der er forbundet med aktivet. Der må dog ikke være foretaget regulering i skønnet over de fremtidige pengestrømme.

"Satsen skønnes ud fra den sats, som gælder for aktuelle markedstransaktioner med tilsvarende aktiver eller fra de vejede gennemsnitlige kapitalomkostninger for en børsnoteret virksomhed, som har et enkelt aktiv (eller en portefølje af aktiver), som med hensyn til potentiel ydeevne og risici svarer til det pågældende aktiv".[32]

[32] IAS 36, afsnit 56

Diskonteringssatsen er det afkast, investorer ville forlange for en investering, der vil frembringe pengestrømme. Disse pengestrømme skal afspejle beløb, tidspunkt og risici som virksomheden forventer at opnå fra aktivet. Er der foretaget regulering i skøn over fremtidige pengestrømme, skal diskonteringssatsen som lægges til grund ved måling af et aktivs nytteværdi ikke afspejle risici. Nogle af forudsætningerne vil dog blive indregnet to gange hvis det er modsat ovenstående.[33]

Virksomheden skal anvende en erstatning til at skønne diskonteringssatsen, når der på markedet ikke direkte findes en sats, som er specifikt for et bestemt aktiv.[34]

Der foreligger sjældent et effektivt marked for den enkelte CGU og virksomheden vil i dette tilfælde skulle opgøre et skøn over en diskonteringsfaktor. Ved fastlæggelse af diskonteringsfaktoren tager man udgangspunkt i virksomhedens vægtede kapitalomkostninger eller til en lånerente, reguleret for risici, relateret til det aktuelle aktiv. Denne diskonteringsrente må ikke indeholde tillæg for risici, der allerede er indarbejdet i de forventede nettopengestrømme.[35]

Alternativt kan der ved estimering af de fremtidige pengestrømme udarbejdes forskellige mulige scenarier, hvor der er taget højde for alle tænkelige risici, der kan opstå. Man kan her for eksempel udarbejde scenarier som best case, worst case mv.. Disse scenarier sammenholdes og tilbagediskonteres med en risikofri rente.

4.3.4. NEDSKRIVNING

Materielle anlægsaktiver skal gøres til genstand for nedskrivning. Nedskrivning kan, som tidligere omtalt, udføres på et enkelt aktiv eller en gruppe heraf. Grundmodellen er nedskrivninger på et enkelt aktiv. Har man et nedskrivningsbehov for en gruppe aktiver tilføjes en række fordelingsregler og aspekter.

Som tidligere omtalt, skal et aktivs regnskabsmæssige værdi nedskrives til genindvindingsværdi, hvis genindvindingsværdien af aktivet er mindre end det regnskabsmæssige værdi.[36] Denne ned-

[33] IAS 36, afsnit 56
[34] IAS 36, afsnit 57
[35] IAS 36, Appendiks A, afsnit 17
[36] IAS 36, afsnit 59

skrivning skal, i henhold til IAS 36, indregnes i resultatet, medmindre det pågældende aktiv er indregnet efter omvurderingsmodellen. Indregning efter omvurderingsmodellen uddybes i afsnittet om opskrivning.[37]

Påviser nedskrivningstesten, at et aktiv skal angives til en værdi lavere end nul, skal der ikke indregnes en forpligtelse uden at dette forlanges af en anden standard.[38] Efter at nedskrivningen er foretaget, skal afskrivningerne af aktivet reguleres i fremtidige regnskabsår, således at aktivets ændrede regnskabsmæssige værdi, med fradrag af eventuel restværdi, systematisk allokeres over aktivets resterende brugstid.[39]

Konstateres et nedskrivningsbehov på en CGU eller en gruppe af CGU'ere, fordeles nedskrivningen, så der altid først nedskrives på goodwill, som indgår i den pågældende CGU eller gruppen af CGU'ere. Først herefter skal en eventuel resterende nedskrivning fordeles forholdsmæssigt på de øvrige aktiver i CGU'en, i forhold til deres regnskabsmæssige værdi.[40] Disse behandles og indregnes på samme måde, som nedskrivninger på enkeltaktiver, angivet i ovenstående.

Ved fordelingen af nedskrivningen, til de øvrige aktiver i CGU'en, må der dog ikke henføres så meget, at det enkelte aktivs regnskabsmæssige værdi bliver lavere end aktivets egen genindvindingsværdi. Det er derudover angivet, at et aktiv testet som et element i en pengestrømsfrembringende enhed, aldrig må nedskrives til en negativ værdi.

TILBAGEFØRSEL AF NEDSKRIVNINGER

IAS 36 angiver, at det udelukkende er muligt at tilbageføre en nedskrivning, hvis der er tale om en ændring af den konkrete årsag og begrundelse til, at nedskrivningen oprindeligt blev foretaget, og der illustreres dermed, hvordan der er forskel på en tilbageførsel af en nedskrivning og en opskrivning. Vurdering af behovet for tilbageførsel, af en nedskrivning, skal foretages hvert regnskabsår.[41]

[37] IAS 36, afsnit 60
[38] IAS 36, afsnit 62
[39] IAS 36, afsnit 63
[40] IAS 36, afsnit 104
[41] IAS 36, afsnit 110

Bortfalder forudsætningerne, for en tidligere nedskrivning, skal nedskrivningen på aktiverne, bortset fra goodwill, tilbageføres.[42] Har en nytteværdi været benyttet, som grundlag for opgørelse af genindvindingsværdien, kan en tilbageførsel dog alene foretages, hvis de udiskonterede pengestrømme er forøget eller som følge af en lavere diskonteringsfaktor.

Sker en stigning i nytteværdien på baggrund af, at tidspunktet for visse indbetalinger er rykket nærmere, berettiger derimod ikke til en tilbageførsel. En nedskrivning tilbageføres direkte på resultatopgørelsen. En tilbageførsel af en nedskrivning må ikke medføre, at et aktivs værdi overstiger den værdi, det ville have haft, hvis nedskrivningen ikke var foretaget.

4.3.5. PRÆSENTATION OG OPLYSNINGER

Bestemmelser om præsentation og oplysninger af materielle anlægsaktiver i årsregnskabet findes i årsregnskabslovens § 53, stk. 2. Denne paragraf angiver mindstekravene til oplysninger om anvendt regnskabspraksis, som en klasse B virksomhed skal opfylde. Har man derimod en virksomhed, som er omfattet af klasse C eller D skal man supplere oplysningskravene med årsregnskabslovens § 87.

Mindstekravene til oplysning af materielle anlægsaktiver, efter årsregnskabslovens § 53, stk. 2, er følgende:

- *Indregning og måling for de enkelte kategorier af materielle anlægsaktiver*
- *Kriterier for nedskrivning*
- *Klassifikation af tab eller fortjeneste ved salg eller udrangering af aktiver*
- *Oplysning om beregning af kostprisen for aktivet fremstillet af virksomheden selv*
- *Kriterier for evt. foretaget opskrivning*
- *Kriterier for direkte indregning i resultatopgørelse af mindre aktiver på anskaffelsestidspunktet*

[42] IAS 36, afsnit 114

Bestemmelser om præsentation og oplysninger af materielle anlægsaktiver i årsregnskabet findes i IAS 16, afsnit 73-79. For hver kategori, af materielle anlægsaktiver, skal årsregnskabet indeholde følgende oplysninger:[43]

- *De ved opgørelsen af den regnskabsmæssige bruttoværdi anvendte målegrundlag,*
- *De anvendte afskrivningsmetoder,*
- *De anvendte brugstider eller afskrivningssatser,*
- *Den regnskabsmæssige bruttoværdi og de akkumulerede afskrivninger ved regnskabsårets begyndelse og slutning, og*
- *En afstemning af den regnskabsmæssige værdi ved regnskabsårets begyndelse og slutning*

Valg af afskrivningsmetode og bestemmelse af aktivers brugstid er skøn ledelsen vedtager. Regnskabsbrugere får information om de valgte metoder og den skønnede brugstid, som gør det muligt for dem at gennemgå den af ledelsen valgte praksis, samt at foretage sammenligning med andre virksomheder. Det er derudover også vigtigt, at oplyse regnskabsbrugere om afskrivninger uanset om de er indregnet i resultatet eller som en del af kostprisen for andre aktiver for et givet regnskabsår og akkumulerede afskrivninger ved regnskabsårets slutning.[44]

Virksomheder har i overensstemmelse med IAS 8 også pligt til at give oplysninger om arten og virkningen af en ændring i et regnskabsmæssigt skøn. Dette skøn kan have virkning i det aktuelle regnskabsår, men kan også forventes at ville have en virkning i efterfølgende regnskabsår. I forhold til materielle anlægsaktiver kan sådan en oplysning vedrøre restværdier, brugstider, afskrivningsmetoder og de skønnede omkostninger til nedtagning, bortskaffelse mv.[45]

Har man materielle anlægsaktiver i virksomheden, som er opført til omvurderet værdi, skal følgende oplyses i henhold til IAS 16, afsnit 77:

- *Omvurderingens ikrafttrædelsestidspunkt*
- *Hvorvidt en uvildig vurderingsmand blev benyttet*

[43] IAS 16, afsnit 73
[44] IAS 16, afsnit 75
[45] IAS 16, afsnit 76

- *De anvendte metoder og væsentlige forudsætninger ved den skønsmæssige vurdering af aktivernes dagsværdi,*
- *Hvorvidt aktivernes dagsværdi blev opgjort direkte under henvisning til observerede priser på et aktivt marked eller nylig markedstransaktioner mellem kvalificerede, villige, indbyrdes uafhængige parter, eller om dagsværdien blev vurderet ved brug af andre værdiansættelsesmetoder*
- *Den regnskabsmæssige værdi af hver kategori af omvurderede materielle anlægsaktiver, som ville have været indregnet, hvis der var foretaget indregning af aktiverne i henhold til kostprismodellen, og*
- *Reserver for opskrivninger, med indikation af ændringer i løbet af regnskabsåret og begrænsninger med hensyn til udlodning af resterende beløb til aktionærer (bundne opskrivninger)*

Har man materielle anlægsaktiver i virksomheden, som er nedskrevet, skal følgende oplyses i henhold til IAS 16, afsnit 73, punkt iv og vi:

- *Forøgelser eller reduktioner hidrørende fra omvurderinger i henhold til afsnit 31, 39 og 40 og fra tab ved værdiforringelse, som enten er indregnet eller tilbageført i øvrig totalindkomst i overensstemmelse med IAS 36*
- *Tab ved værdiforringelse, som er tilbageført i resultatet i overensstemmelse med IAS 36*

Der skal ligeledes gives oplysninger om nedskrivning i henhold til IAS 36. Her skal nedskrivnings- eller tilbageførselsbeløbet oplyses, ligesom de forhold, der har ført til en nedskrivning eller en tilbageførsel, af en tidligere foretagen nedskrivning, skal beskrives, hvis der er tale om en væsentlig nedskrivning eller tilbageførsel heraf.

Knytter nedskrivningen sig til en eller flere CGU'er, skal disse CGU'er beskrives. Det skal herunder anføres, hvilket segment de tilhører. Og nedskrivningen specificeres pr. aktivgruppe. Der skal herudover også oplyses om eventuelle ændringer i sammensætning af selskabets CGU'er siden seneste nedskrivningsvurdering.

Oplysninger om beregning af genindvindingsværdien skal med. Er den beregnet ud fra dagsværdien med fradrag af salgsomkostninger eller ud fra nytteværdien. Er den fastsat udfra dagsværdien med fradrag af salgsomkostninger, beskrives grundlaget for fastsættelsen af dagsværdien. Er den i stedet fastsat på grundlag af nytteværdien, oplyses den eller de anvendte diskonteringsfaktorer og eventuelle ændringer i disse eller estimater over pengestrømme i forhold til tidligere beregninger.

Til sidst i IAS 16 opremses en række oplysninger, som ligeledes kan være relevante for regnskabsbrugere. Det er følgende:

- *Den regnskabsmæssige værdi af midlertidige uudnyttede materielle anlægsaktiver*
- *Den regnskabsmæssige bruttoværdi af eventuelle fuldt afskrevne materielle anlægsaktiver, der stadig anvendes,*
- *Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver, der er udrangeret og ikke er klassificeret som besiddelse med henblik på salg i overensstemmelse med IFRS 5, og*
- Ved anvendelse af kostprismodellen, dagsværdien af materielle anlægsaktiver, når denne adskiller sig væsentlig fra den regnskabsmæssige værdi.

5. ANALYSE AF PROBLEMSTILLINGER VED CASE

5.1. INDLEDNING

Formålet med årsrapporten er at tilgodese de regnskabsbrugere, som har behov for finansiel og ikke-finansiel information om en virksomhed.

Loven stiller kvalitetskrav til de oplysninger, som årsregnskabet skal indeholde for at opfylde kravet om et retvisende billede og for at ledelsesberetningen kan indeholde en retvisende redegørelse.[46] Kravene baseres på antagelser om regnskabsbrugernes typiske informationsbehov og forsøger at markere årsrapportens formål og udviklingsretning for et retvisende billede.

Jeg vil i det efterfølgende forsøge at illustrerer, hvordan forskellige skøn og praksis kan have indvirkning på en årsrapport ved hjælp af en opstillet case virksomhed. Denne case virksomhed har jeg valgt at kalde Holmager A/S.

Holmager A/S er en produktionsvirksomhed, der producerer flamingokasser til blomster i Danmark. Holmager A/S har vundet en licitation på en ordre, hvor der skal produceres flamingokasser til blomster i Holland. Hvis Holmager A/S skal kunne effektuere denne ordre, skal virksomheden investere i en ny maskine til at producere ordren.

5.2. INDREGNING OG MÅLING AF NYT PRODUKTIONSANLÆG

5.2.1 INDREGNING AF PRODUKTIONSANLÆG

Holmager A/S har anskaffet virksomhedens nye produktionsanlæg, for at kunne starte produktion af flamingokasser til blomster i Holland. Efter anskaffelsen, er virksomheden nødsaget til at tage stilling til, hvordan anlægget skal behandles regnskabsmæssigt således, at årsrapporten giver et retvisende billede samt opfylder informationsbehov og kvalitetskrav.

[46] Årsregnskabsloven § 11

I denne situation, har leverandøren leveret produktionsanlægget og der ligger en underskrevet kontrakt, hvilket gør, at virksomheden har fået overdraget de fordele og risici, der er forbundet med ejerskabet af aktivet. Indregning skal derfor ske, hvis det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde virksomheden og aktivets kostpris kan måles pålideligt. Dette tidspunkt vil som regel være sammenfaldende med tidspunktet for ejendomsrettens overgang og henholdsvis levering.

Virksomheden har efter ovenstående oplysninger vurderet, at de fremtidige økonomiske fordele, der er knyttet til det nye produktionsanlæg vil tilflyde Holmager A/S, da ejerskabet af aktivet er overdraget, hvorfor de kan indregne aktivet på følgende måde:

Hele anskaffelsessummen bliver aktiveret i bogholderiet i et beløb. Produktionsanlægget kan herefter indsættes i virksomhedens anlægskartotek, hvor anskaffelsessummen bliver specificeret. I anlægskartoteket kan produktionsanlægget også opdeles i forskellige komponenter, hvilket vil blive beskrevet senere i analysen.

UDSKIFTNING AF KOMPONENT PÅ PRODUKTIONSANLÆG

Holmager A/S har i flere uger produceret flamingokasser til Holland. Virksomheden er nu kommet i den situation, at kantbåndet til transportbåndet er defekt og ikke fungerer længere. Produktionen er derfor stoppet og Holmager A/S er nødsaget til at udskifte kantbåndet på transportbåndet for at få gang i produktionen igen. Udgiften ved denne udskiftning beløber sig til kr. 450.000.

I dette tilfælde har man en problemstilling ved produktionsanlægget. Skal omkostningen til det nye kantbånd udgiftsføres som vedligeholdelse over resultatopgørelsen eller skal omkostningen indregnes som et aktiv. Det kan være svært at vurdere, hvor grænsen for indregning af reparation og vedligeholdelse kontra indregning som et aktiv går. Det er ligeledes vanskeligt at vurdere om det er sandsynligt, at kantbåndet giver virksomheden fremtidige økonomiske fordele i mere end det indeværende regnskabsår.

Jeg vurderer derfor ud fra ovenstående oplysning om, at produktionen er stoppet og ikke kan igangsættes før det defekte kantbånd er udskiftet, at dette er med til at give fremtidige økonomiske fordele. Jeg kan på baggrund af denne vurdering konkludere, at Holmager A/S kan indregne kantbåndet som et anlægsaktiv.

Holmager A/S indregner kantbåndet som et anlægsaktiv. Dette giver dog anledning til en ny problemstilling idet, at man skal identificere det gamle kantbånd i anlægskartoteket, så der fremadrettet ikke afskrives på dette.

En gennemgang af virksomhedens anlægskartotek påviste, at transportbåndet var specificeret i en post for sig selv. Hvis kantbåndet var blevet specificeret og afskrevet separat i anlægskartoteket på det tidspunkt, Holmager A/S anskaffede produktionsanlægget, havde problemstillingen ikke været der, da den regnskabsmæssige værdi så ville fremgå direkte af anlægskartoteket.

Da Holmager A/S investerede i produktionsanlægget, blev det vurderet, at transportbåndet havde en forventet brugstid på 12 år uden nogen form for restværdi. Det defekte kantbånd skal udskiftes da der er gået 8 år.

Holmager A/S har den mulighed, at anvende kostprisen ved genanskaffelse af kantbåndet som indikation af den oprindelige kostpris, da kantbåndet ikke tidligere er specificeret i anlægskartoteket. Det betyder, at den bogførte værdi af det erstattede kantbånd er følgende:

Anslået oprindelig kostpris for kantbåndet		450.000 kr.
Afskrivninger pr. år:	450.000 / 12	= 37.500 kr.
Afskrevet i alt på 7 år:	8 x 37.500	= 300.000 kr.
Bogførte værdi på udskiftningstidspunktet:	450.000 – 300.000	= 150.000 kr.

Ud fra ovenstående bogførte værdi, af det erstattede kantbånd, ser man, at Holmager A/S har en merafskrivning på kr. 150.000 i regnskabsåret, hvor udskiftningen sker. Merafskrivningen er opstået, da virksomheden de første år har afskrevet for lidt, hvilket også betyder, at afskrivningerne de første år ikke har givet det retvisende billede i årsrapporten. Merafskrivninger skal udgiftsføres i resultatopgørelsen.

Værdien for kantbåndet er i ovenstående situation kun anslået, hvilket gør, at Holmager A/S kunne have anslået den forkerte værdi. Det kunne ske, at værdien ændrede sig og måske ville passe bedre på den rigtige bogførte værdi. Såfremt Holmager A/S havde anslået den oprindelige kostpris for kantbåndet til lavere værdi, ville merafskrivningen falde og således passe bedre med den bogførte værdi. Det er derfor vigtigt, at man anslår den oprindelige kostpris så realistisk som muligt.

Holmager A/S kunne også have valgt ikke at identificere den bogførte værdi på den erstattede del på produktionsanlægget og fortsat med at afskrive på transportbåndet som en enhed. Konsekvensen herved havde været, at omkostninger på kr. 150.000 var blevet delt ud over de resterende 4 år, der var tilbage af brugstiden. Begge valg vil have konsekvens for det retvisende billede, da virksomheden måske ville anslå den oprindelige kostpris forkert og man derved ville afskrive for lidt eller for meget. Afskrivning på transportbåndet, som en enhed, ville medføre, at man samtidig ville afskrive på det nye kantbånd, hvilket naturligvis ikke vil give et retvisende billede.

Holmager A/S har specificeret kostprisen for det nye kantbånd særskilt i anlægskartoteket og afskrevet denne post særskilt. De ved nu fremadrettet, at det ville have været en fordel, hvis kantbåndet havde været specificeret særskilt i anlægskartoteket.

5.2.2 INDREGNING AF EGENFREMSTILLET PRODUKTIONSANLÆG

Holmager A/S har efter flere års produktion af flamingokasser fået en opfordring til at producere miljøvenlige flamingokasser. Virksomheden vil gerne producere miljøvenlige produkter og har derfor forsket i nye muligheder. De er kommet frem til et nyt produkt ved navn "Grønnekasser". Denne nye flamingokasse produceres med anvendelse af landbrugsaffald og svampe således, at produktet er miljøvenligt i forhold til tidligere produktion. Produktet er blevet godkendt i Danmark og indgår som et biologisk og grønt alternativ, da det efter brug kan anvendes som gødning i haverne.

Holmager A/S vil have gang i produktionen hurtigst muligt og vil derfor selv fremstille et produktionsanlæg. Til den nye produktion skal de have fremstillet kogekar og støbeforme. Kostprisen til dette omfatter, foruden købspris og omkostninger til materialer, ligeledes komponenter, underleverandørydelser, omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen, samt direkte lønforbrug.

For at kunne producere ovennævnte "Grønnekasser", er der til brug for fremstilling anvendt følgende kostpriser:

Kogekar:	kr. 2.000.000
Støbeforme:	kr. 600.000
Pakkesystem:	kr. 400.000
I alt	kr. 3.000.000

I henhold til teorien, er der visse omkostninger, som ikke kan indgå i kostprisen for et materielt anlægsaktiv. Disse omkostninger omfatter indirekte produktionsomkostninger og administrationsomkostninger. I den forbindelse kan man stille spørgsmålstegn ved, om indirekte produktionsomkostninger er "direkte forbundne omkostninger". Jeg har vurderet, at de ikke er direkte forbundne omkostninger, hvorfor der ikke er medtaget omkostninger til administration og indirekte produktionsomkostninger i kostprisen for "Grønnekasser". Dog indeholder kostprisen de indirekte omkostninger, der er medgået i fremstillingsperioden og som kan henføres til det pågældende aktiv.

Produktionsanlægget forventes færdig 31. December 2011. Afskrivningsforløbet vil bliver analyseret yderligere i afsnittet om afskrivninger på nyt produktionsanlæg.

GRÆNSE FOR SMÅAKTIVER

Grænsen for småaktiver er en praktisk foranstaltning i det daglige arbejde, men under hensyntagen til definitionen på et aktiv og hensyntagen til væsentlighed, skal grænsen revurderes hvert år i forbindelse med udarbejdelse af årsrapporten. Anvendelse af en praktisk væsentlighedsgrænse for småaktiver må dog ikke medføre, at et større antal anskaffelser af småaktiver bliver omkostningsført i resultatopgørelsen. Det skyldes, at alle relevante forhold skal afspejles korrekt i årsrapporten, medmindre de er ubetydelige. Hvis flere ubetydelige forhold tilsammen anses for at være væsentlige, skal de vises korrekt i årsrapporten.

Holmager A/S har oplyst om grænse for småaktiver i anvendt regnskabspraksis. Virksomheden har vurderet, at grænsen for småaktiver skal udgøre kr. 25.000 ligesom tidligere år. Dog vurderer jeg, at denne oplysning, omkring grænser for småaktiver, ikke skal medtages i årsrapporten, selvom grænsen kan være praktisk at have med. Dette vurderer jeg ud fra, at denne grænse kun bruges som et arbejdsredskab i praksis, da man kan vælge det ud fra et driftsøkonomisk synspunkt, da den skattemæssige grænse for småaktiver er kr. 12.300.

5.2.3. DELKONKLUSION

Standarden IAS 16 giver nogle klare retningslinjer for, hvornår indregningen af materielle anlægsaktiver skal ske og hvordan man løser eventuelle praktiske problemstillinger, der kan opstå. Herudover er der dog også forhold i IAS 16, hvor det er op til virksomheden selv at vurdere, om noget skal indregnes som et materielt anlægsaktiv eller ej. Dette giver hver enkelt virksomhed mulighed for at påvirke billedet af årsrapporten og det retvisende billede.

Det har en helt klar påvirkning på resultatet, hvordan virksomheden vælger, at visse anskaffelser skal indregnes som materielle anlægsaktiver eller som småanskaffelser. I visse tilfælde kan det ændre billedet af årsrapporten for regnskabsbrugerne væsentlig.

Ved ovenstående eksempler vises vigtigheden af, at kostprisen for materielle anlægsaktiver ved indregning opdeles i væsentlige bestanddele sammen med fastsættelse af brugstiden. Dette gør nemlig, at Holmager A/S fremover, ikke på samme måde skal vurdere om en anskaffelse er en vedligeholdelsesomkostning eller en forbedring. Det er ligeledes vigtigt at vurdere korrekte, hvad kostpri-

sen for anskaffelser omfatter. Som det ses af ovenstående, omfatter kostprisen ikke det samme for anskaffelse af et nyt produktionsanlæg, som hvis virksomheden selv fremstiller et produktionsanlæg.

5.3. MÅLING AF PRODUKTIONSANLÆG

Tidspunktet for indregning af et materielt anlægsaktiv er som sagt, når det er sandsynligt, at de fremtidige økonomiske fordele tilknyttet aktivet vil tilgå virksomheden, og aktivets kostpris kan måles pålideligt.

Dette gør, at Holmager A/S ved køb af det nye produktionsanlæg, skal have opgjort kostprisen pålideligt for at kunne indregne anlægget. Kostprisen opgøres som det kontante vederlag, der er betalt, med tillæg af dagsværdien af eventuelle øvrige vederlag, der er erlagt ved erhvervelsen eller opførelsen af aktivet.

Holmager A/S har ikke haft problemstillinger vedrørende den direkte købspris, som ud over at indeholde pris på maskinen også er inklusiv levering, opsætning og montering. Derudover indeholder den direkte købspris også afgifter som virksomheden ikke kunne få fradrag for samt honorar til en rådgiver de har haft inde over anskaffelsen af produktionsanlægget.

INSTALLATIONS- OG MONTERINGSOMKOSTNINGER

Efter at produktionsanlægget var opsat og alle tilpasning var foretaget konstaterede arbejdstilsynet, at anlægget ved en fejl var blevet placeret således, at de sikkerhedsmæssige foranstaltninger ikke var i orden. De forlangte derfor, for medarbejdernes sikkerhed, at anlægget skulle flyttes. Sådan en flytning af produktionsanlægget giver væsentlige omkostninger for virksomheden.

Holmager A/S så gerne, at disse omkostninger, vedrørende flytningen af produktionsanlægget, kunne tillægges kostprisen. Produktionsanlægget havde dog tidligere været klar til den planlagte anvendelse, hvilket gør, at omkostninger til nedpakning, transport, nyinstallation af aktivet skulle indregnes i resultatopgørelsen.

Man kan diskutere om dette er i orden, da det på den ene side udelukkes, at et aktivs kostpris kan påvirkes af installations- og monteringsomkostninger flere gange i aktivets brugstid. Kan det påvises, at den efterfølgende nymontering efter flytning forbedrer selve aktivet, kan omkostningerne indregnes som en forbedring af aktivet. På den anden side er aktivet belastet af disse omkostninger to gange og kan forhøje kostprisen.

Jeg vurderer, at omkostningen til flytningen skal udgiftsføres i resultatopgørelsen i og med, at produktionsanlægget har været i brug og det ifølge teorien, derfor ikke er muligt at indregne omkostningerne i aktivets værdi. Flytningen af produktionsanlægget forbedrer ikke selve aktivet, hvorfor det ikke kan indregnes som en forbedring af aktivet. En aktivering vil efter ovenstående også give en for høj kostpris, i forhold til normale omstændigheder, hvilket vil give en forkert værdiansættelse af aktivet.

KREDITBETINGELSER

Da Holmager A/S opstartede produktionen af flamingokasser, blev produktionsanlægget leveret på kredit, og betalingsbetingelserne gik ud over normale kreditbetingelser, indeholder kostprisen på aktivet i realiteten et renteelement. Aktivets kostpris vil derfor være højere end ellers, da rentetabet hos sælger ved først at modtage betalingen senere typisk dækkes af en højere salgspris.

Holmager A/S indgik en aftale med leverandøren om, at udskyde betalingen af produktionsanlægget, da virksomheden ikke havde penge til at indfri gælden. Dette betød, at betalingen for produktionsanlægget hermed blev udskudt over de normale kreditbetingelser. I denne situation, var de normale kreditvilkår en løbende måned plus 60 dage. Holmager A/S har dog efter indgået aftale med leverandøren fået et års kredittid.

Når man indgår sådan en aftale, skal forskellen mellem kontantprisen og den samlede betaling indregnes som rente over kreditperioden. Kontantprisen for produktionsanlægget er kr. 14.000.000 og det samlede beløb, som skal betales, forudsætter jeg er på kr. 14.500.000. Renteelementet på kr. 500.000 udgøres af forskellen mellem den aftalte pris og kontantprisen på aktivet. Renteelementet på kr. 500.000 skal klassificeres som en renteomkostning, der enten indregnes i resultatopgørelsen eller aktiveres i henhold til den tilladte alternative metode i IAS 23, såfremt betingelserne herfor er

opfyldt. Jeg vurderer i denne situation, at virksomheden skal indregne renteomkostninger i resultatopgørelsen ligeligt fordelt over det ene år, som de havde fået som kredittid.

ÆNDRING I ANVENDT REGNSKABSPRAKSIS

Holmager A/S har efter første indregning valgt, at anvende kostprismodellen som anvendt regnskabspraksis, hvilket vil sige, den ovenfor fundne kostpris med fradrag for af- og nedskrivninger.

Holmager A/S har nu fra deres revisor fået oplyst, at det er muligt at ændre anvendt regnskabspraksis inden for kategorien produktionsanlæg og maskiner til omvurderingsmodellen. Virksomheden har fået denne oplysning, da revisoren mener, at dette formentlig ville give et mere korrekt billede af værdien for materielle anlægsaktiver.

En ændring af anvendt regnskabspraksis vil betyde, at en del flere ressourcer skal anvendes i Holmager A/S. Skal man anvende omvurderingsmodellen, er der lagt op til, at hyppigheden af omvurderinger afhænger af de ændringer, der sker med dagsværdien af de omvurderede anlægsaktiver. Hvis man ser på produktionsvirksomheder, vil dagsværdien dog ikke ændre sig væsentlig, hvorfor omvurderingen i disse tilfælde kun skal ske med tre til fem års mellemrum.

Omvurderingsmodellen kan dog være et problem som anvendt regnskabspraksis såfremt man anskaffer sig komponenter i udlandet. Her kan valutaen være svingende og således have en stor indvirkning når man skal værdiansætte det materielle anlægsaktiv. Dette vil medføre, at man ikke kan nøjes med en omvurdering med 3 til fem års mellemrum og virksomheden vil være nødsaget til at foretage omvurderinger oftere.

5.3.1. DELKONKLUSION

Jeg har, i ovenstående, forsøgt at illustrerer nogle problemstillinger, Holmager A/S kan komme ud for i forbindelse med måling af et materielt anlægsaktiv. Der kan opstå mange problemstilling, som beskrevet i teorien, jeg har dog valgt at fokusere på nogle få problemstillinger. Jeg har beskrevet, hvordan den praktiske behandling af disse problemstillinger kan foregå.

Efter at have gennemgået ovenstående problemstillinger, kan jeg konkludere, at kostprismodellen er at foretrække som den bedste metode til en efterfølgende måling på et materielt anlægsaktiv. Denne konklusion er især vurderet ud fra, hvis virksomheder handler med udlandet, hvor valutaer svinger op og ned fra den ene dag til den anden.

Derudover kan jeg også konkludere, at det mest optimale for en virksomhed, som anskaffer sig et materielt anlægsaktiv, vil være, at betale anlægget indenfor de normale kreditvilkår. Denne konklusion er vurderet ud fra, at man derved kan lave en besparelse på renteudgiften, som fremkommer, når man forlænger kredittiden udover det normale.

5.4. OPSKRIVNING

Både årsregnskabslovens § 41 og IAS 16 tillader en alternativ behandlingsmetode til måling af materielle anlægsaktiver, efter første indregning, hvilket er omtalt i teorien. Her tillades det således, at materielle anlægsaktiver, efter første indregning, måles til en omvurderet værdi.

Holmager A/S har, som tidligere omtalt, anskaffet sig et nyt produktionsanlæg. Første indregning af det materielle anlægsaktiv er foretaget og Holmager A/S har derfor nu mulighed for at opskrive produktionsanlægget til dagsværdi, hvis denne værdi kan måles pålidelig. Situationen er nu denne:

Anskaffelse af produktionsanlæg	=	Kr. 14.000.000
- scrapværdi	=	Kr. -1.000.000
I alt	=	Kr. 13.000.000
Der afskrives over 15 år		
Bogført værdi efter 5 år	=	Kr. 9.667.000
Vurdering af ekstern vurderingsmand	=	Kr. 10.000.000
Forskel	=	Kr. 33.000

Resulterer omvurderingen i, at aktivet skal opskrives, skal opskrivningen indregnes direkte i egenkapitalen under en hertil særligt benævnt post. Holmager A/S kan således opskrive produktionsanlægget med kr. 33.000 i forhold til ovenstående beregning, som skal indregnes direkte i egenkapitalen på en særlig post, der hedder reserve for opskrivning af materielle anlægsaktiver.

Posten reserve for opskrivning af materielle anlægsaktiver, kan ikke elimineres med virksomhedens underskud eller på anden måde. Dog skal posten opløses når aktivet udgår, hvis der nedskrives på grund af lavere genindvindingsværdi eller hvis der tilbageføres på grund af ændret regnskabsskøn.

Den løbende omvurdering fritager således ikke fra kravet om afskrivning. Ved en opskrivning opreguleres afskrivningsgrundlaget tilsvarende. I henhold til IAS 16, kræver metoden ligeledes, at omvurderingen foretages med en vis hyppighed, så den regnskabsmæssige værdi på balancedagen ikke afviger væsentligt fra dagsværdien. Samtidig fremgår det af IAS 16, at hvert enkelt aktiv skal omvurderes og at omvurderingen anvendes konsekvent for alle materielle anlægsaktiver inden for samme gruppe.

Holmager A/S har et produktionsanlæg, hvor der tidligere er lavet en nedskrivning. Efter en ny vurdering af det materielle anlægsaktiv, viser det sig, at der skal laves en opskrivning på produktionsanlægget. Der opstår herved en problemstilling for Holmager A/S med hensyn til indregning af opskrivningen.

En opskrivning af et aktiv skal, som omtalt ovenfor, indregnes direkte på egenkapitalen under en hertil særligt benævnt post. Holmager A/S har dog en opskrivning på et produktionsanlæg, der tidligere er nedskrevet på. Modsvarer opskrivningen en tidligere foretagen nedskrivning på samme aktiv, skal opskrivningen dog indregnes i resultatopgørelsen, så længe den efterfølgende opskrivning ikke overstiger den tidligere foretagne nedskrivning.

Indregning er derfor ikke den samme, hvorfor Holmager A/S vurderer, at opskrivningen ikke overstiger den tidligere foretagne nedskrivning. Konklusionen bliver derfor, at de indregner opskrivningen i resultatopgørelsen.

Holmager A/S kommer nu i den situation, at de sælger et af deres materielle anlægsaktiver. Virksomheden skal derfor vurdere, om det er en gevinst eller et tab, der skal indregnes i forbindelse med salget:

Salg af det materielle anlægsaktiv	=	Kr. 1.000.000
Regnskabsmæssige værdi	=	Kr. 975.000
Gevinst ved salget	=	Kr. 25.000

Gevinster og tab, i forbindelse med salg, udgør forskellen mellem provenuet ved salget og den regnskabsmæssige værdi, som den ovenstående beregning viser. Fortjenesten ved salget skal Holmager A/S herefter indregne i resultatopgørelsen som en indtægt. Havde situationen været anderledes og Holmager A/S havde haft et tab ved salget, skulle det ligeledes indregnes i resultatopgørelsen, dog som en omkostning.

5.4.1. DELKONKLUSION

Jeg kan ud fra ovenstående konkludere, at det er vigtigt for Holmager A/S at få vurderet de materielle anlægsaktiver i virksomheden ved hver balancedag. Denne vurdering er vigtig for virksomheden for at få en indikation om eventuelle værdifald eller stigninger. En værdistigning vil berøre egenkapitalen såfremt, der ikke er nedskrevet på det materielle anlægsaktiv tidligere, hvor et fald i værdien vil berøre resultatopgørelsen såfremt, der ikke er opskrevet på det materielle anlægsaktiv tidligere.

Hvad angår omvurderingsmodellen og opskrivning, er årsregnskabsloven i et stort omfang i overensstemmelse med IAS 16. De hænger således sammen med årsregnskabslovens § 49.

Dette tilladte alternativ, hvor man regulerer til omvurderet værdi, forekommer efter min mening ikke særlig logisk. Det skyldes nok primært, at der fortsat er pligt til afskrivning af aktivet på trods af, at aktivet løbende omvurderes til dagsværdi. Endvidere forbyder dette tilladte alternativ, at opskrivninger indregnes i resultatopgørelsen. Dette sidstnævnte forhold, kombineret med forøgede afskrivninger, gør ikke dagsværdialternativet særligt attraktivt efter min mening.

5.5. AFSKRIVNINGER PÅ NYT PRODUKTIONSANLÆG

5.5.1. AFSKRIVNINGSGRUNDLAG

Holmager A/S har, som tidligere beskrevet, investeret i et nyt produktionsanlæg, som kan producere miljøvenlig emballager, hvilket virksomheden har valgt at navngive "grønnekasser". Virksomheden har valgt at anvende kostprismodellen som anvendt regnskabspraksis ved første indregning.

Anskaffelsessummen for det nyindkøbte produktionsanlæg er kr. 3.000.000. I dette tilfælde er de forskellige komponenter i produktionsanlægget vurderet til at have forskellige restværdier, hvorfor kostprisen, ved første indregning, er blevet opdelt i væsentlige bestanddele af det samlede aktiv. Afskrivningsgrundlaget er derfor følgende:

	Levetid, år	Anskaffelsessum kr.	Restværdi kr.
Kogekar	5 år	2.000.000	0
Støbeform	3 år	600.000	0
Pakkemaskine	5 år	400.000	0

I henhold til IAS 16, afsnit 6 skal afskrivningsgrundlaget måles som kostpris reduceret med restværdien. Er restværdien ubetydelig, kan man se bort fra denne. Holmager A/S regner normalt ikke med nogen restværdi på deres produktionsanlæg, da der er forekommet så meget slidtage på anlægget, at det ikke vil være muligt at få noget for produktionsanlægget efter endt brug.

Efter købet af det nye produktionsanlæg, er regnskabsafdelingen kommet i tvivl om, hvilket år første afskrivning skal foretages. Afskrivninger bliver således som følgende:

År	Kogekar	Støbeform	Pakkemaskine
År 2011	0	0	0
År 2012	400.000	200.000	80.000
År 2013	400.000	200.000	80.000
År 2014	400.000	200.000	80.000
År 2015	400.000	0	80.000
År 2016	400.000	0	80.000

Ovennævnte beregning viser, at virksomheden ikke afskriver på produktionsanlægget i 2011, selvom det forventes færdig den 31. December 2011. Virksomhedens vurdering om at afskrive kr. 0 i 2011 afhænger af regnskabsvejledning 10 (udgået, men anvendes i praksis) som tilsiger, at afskrivningsgrundlaget skal måles på ibrugtagningstidspunktet samt ved efterfølgende ændringer i de elementer, der indgår i afskrivningsgrundlaget.

Herudover viser ovenstående beregning ligeledes, at Holmager A/S har valgt at anvende den lineære metode som afskrivningsmetode. Et materielt anlægsaktivs afskrivningsgrundlag skal nemlig ifølge årsregnskabsloven fordeles systematisk over aktivets forventede brugstid.

Restværdien skal revurderes løbende, så den altid afspejler værdien af aktivet med den alder, aktivet har ved udløbet af brugstiden. Holmager A/S har derfor foretaget en række undersøgelser af markedet for maskiner der kan sammenlignes med deres produktionsanlæg. Virksomheden er kommet frem til, at der skal indsættes en restværdi på kr. 200.000 for hele produktionsanlægget, hvorfor afskrivningsgrundlaget nu ser ud som følgende:

	Levetid, år	Anskaffelsessum kr.	Restværdi kr.
Kogekar	5 år	2.000.000	100.000
Støbeform	3 år	600.000	50.000
Pakkemaskine	5 år	400.000	50.000

Efter at Holmager A/S har fået indsat en restværdi på kr. 200.000 på det nye produktionsanlæg, vil afskrivningerne på produktionsanlægget ændre sig. Afskrivningerne vil derfor være følgende efter indsat restværdi:

År	Kogekar	Støbeform	Pakkemaskine
År 2011	0	0	0
År 2012	380.000	183.333	70.000
År 2013	380.000	183.333	70.000
År 2014	380.000	183.333	70.000
År 2015	380.000	0	70.000
År 2016	380.000	0	70.000

Holmager A/S skal genoverveje restværdien på hver balancedag, således den afspejler værdien af produktionsanlægget med den alder, anlægget har ved slutningen af brugstiden. Virksomheden kan dog også vælge at genoverveje restværdien oftere end kun på hver balancedag. Det er her vigtigt at skelne restværdien fra dagsværdien, som ikke er den samme. Det afgørende for om der skal indregnes afskrivninger, i en given situation, er nemlig, om den bogførte værdi er større end restværdien og ikke om den bogførte værdi er større end dagsværdien.

Ud fra de to foregående eksempler ses det, at den løbende ændring af restværdien medfører en betydning for de fremtidige afskrivninger. Derudover ses det, at årsrapportens resultat løbende belastes mindre, når afskrivningsgrundlaget er reduceret med en restværdi. Dette illustreres i nedenstående figur:

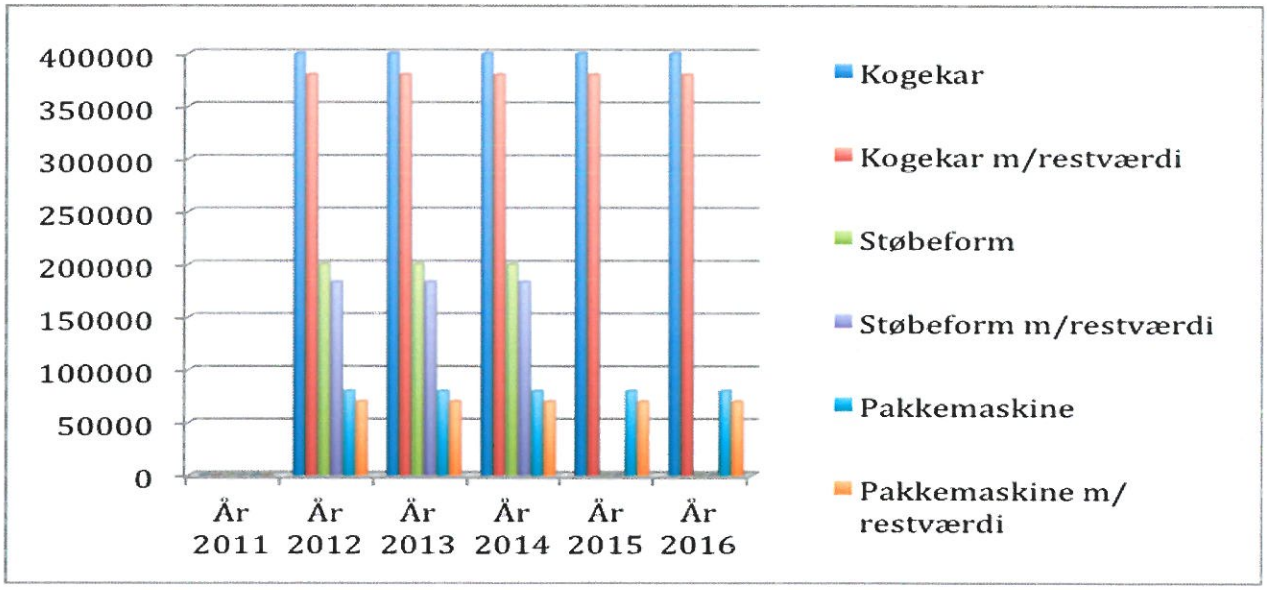

5.5.2. DELKONKLUSION

Det jeg kan konkludere fra ovenstående er, at hvis man indsætter en restværdi, ændrer afskrivningerne sig og der bliver en anderledes bogført værdi, som indeholder restværdien.

Når man ser på ovennævnte eksempler, kan man se, at afskrivningerne ændrer sig. Afskrivningerne på kogekar vil ændre sig med kr. 20.000 når, der indarbejdes en restværdi, afskrivningerne på støbeformen vil ændre sig med kr. 17.000 og ligeledes vil afskrivningerne på pakkemaskinen ændre sig med kr. 10.000. Resultatopgørelsen vil hermed blive påvirket positivt med kr. 47.000 i forhold til,

hvis man ikke havde indarbejdet en restværdi. En løbende revurdering er derfor positivt for regnskabsbrugerne, da værdien af produktionsanlægget derfor er realistisk.

Regulerer man ikke restværdien, mener jeg, at afskrivninger blot bliver en ukritisk men systematisk fordeling af den oprindelige kostpris over brugstiden. Denne information kan regnskabsbrugerne ikke anvende til noget. Restværdien har således så stor påvirkning, at det er vigtigt, at værdien af produktionsanlægget vurderes hvert år ved slutningen af brugstiden for at give årsrapporten et retvisende billede. Dog må jeg konstatere, at restværdien beror på skøn og vurderinger, hvilket gør virksomheden i stand til at påvirke resultatet i årsrapporten.

5.5.3. AFSKRIVNINGSPERIODE

Holmager A/S anvender den periode, hvori aktiverne forventes at være til rådighed for virksomhedens brug, til fastlæggelse af brugstiden. Holmager A/S har valgt at anvende forskellige brugstider på virksomhedens materielle anlægsaktiver. Produktionsanlægget for "grønnekasser" har brugstid fra 3-5 år, hvorimod produktionsanlægget til almindelige flamingokasser har en brugstid på 12 år.

Brugstiden blev af Holmager A/S vurderet og fastsat på ibrugtagningstidspunktet på baggrund af de oplysninger, som var tilgængelige på dette tidspunkt. De tog derudover nogle forhold i betragtning til fastsættelsen af brugstiden:

- Forventet slidtage samt reparations- og vedligeholdelsesprogram
- Teknisk forældelse
- Begrænsninger i aktivets anvendelse
- Erfaringer fra tilsvarende anlæg

Afhændelsestidspunktet for aktiverne i Holmager A/S kan ikke altid fastlægges med sikkerhed. Holmager A/S skal derfor, som i ovenstående tilfælde med restværdien, genoverveje vurderingen af brugstiden på balancedagen. Eventuelle ændringer skal behandles i henhold til IAS 8 og medfører derfor, at et nyt afskrivningsgrundlag fordeles over den resterende brugstid.

Hvis jeg for eksempel ser på fremstilling af "grønnekasser" har Holmager A/S vurderet, at produktionsanlægget har en levetid på 3-5 år med en restværdi på kr. 0. Jeg vil herefter tage udgangspunkt i, at Holmager A/S i år to revurderer brugstiden for de enkelte komponenter i produktionsanlægget. Virksomheden kommer her frem til, at kogekarets brugstid skal reduceres fra fem år til fire år grundet slidtage. Dette vil have følgende konsekvens:

Oprindelig skønnet og vurderet brugstid:		5 år
Oprindelig anskaffelsessum:		Kr. 2.000.000
Afskrivninger ultimo år to:		Kr. 800.000
Bogført værdi ultimo år to:		Kr. 1.200.000
Revurderet afskrivning pr. år fra år 5:	(1.200.000/2)	= Kr. 600.000

Ovenstående kan også illustreres ved, at afskrivningen i år fem skal fordeles i år 2014 og 2015, hvilket giver forholdsvis højere afskrivninger i disse år:

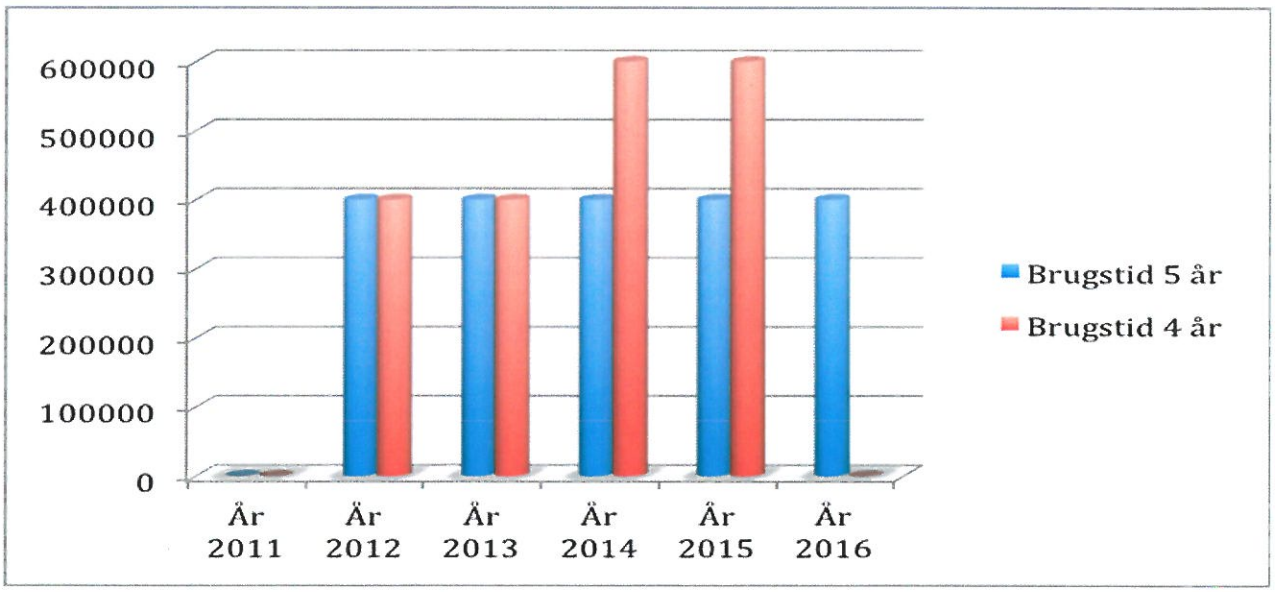

Man kan også forestille sig, at der opstod den omvendte situation, hvor Holmager A/S revurderede brugstiden således at den blev forøget fra fem år til syv år. Denne situation kunne opstå i forbindelse med at efterspørgslen af flamingokasser faldt væsentlig, hvilket ville påvirke aktivets forventede kapacitet og den forventede produktion. Afskrivninger fra år to ville reduceres og virksomheden

ville her skulle fordele restværdien over perioden fra år to til år syv i stedet for som først antaget fra år to til fem.

5.5.4. DELKONKLUSION

Set ud fra ovenstående eksempler, kan jeg konkludere, at virksomhederne skal være opmærksomme på, at en ændring i et materielt anlægsaktivs brugstid kræver, at der kan være behov for en revurdering af restværdien.

Man kan i dette afsnit nærmest drage samme konklusion som forrige afsnit vedrørende restværdi. Det ses ud fra ovenstående eksempler, at revurderingerne af brugstiden giver ændrede afskrivninger og påvirker resultatet af årsrapporten direkte.

En revurdering af brugstiden hvert år ligesom restværdien er godt for regnskabsbrugerne, da brugstiden dermed altid afspejler den forventede kapacitet og produktion som Holmager A/S selv forventer at få fra produktionsanlægget. Jeg må dog herudover konstatere, at brugstiden ligesom restværdien bygger på skøn og vurderinger, hvilket gør virksomheden i stand til at påvirke resultatet i årsrapporten.

5.5.5. AFSKRIVNINGSMETODE

Afskrivningsmetoden skal fastlægges således, at den bedst muligt afspejler virksomhedens forbrug af det materielle anlægsaktiv. Der skal ligeledes vælges en afskrivningsmetode, som forsøger at afspejle de økonomiske fordele ved at benytte det materielle anlægsaktiv. Der er følgende afskrivningsmetoder, der kan benyttes:

- Den lineære metode
- Saldometoden
- Afskrivninger på basis af producerede enheder

Holmager A/S har som der er illustreret igennem opgaven, valgt at afskrive lineært. Virksomheden har valgt netop denne metode, da den afspejler det mønster, som den forventer at forbruge de frem-

tidige økonomiske fordele, der er knyttet til produktionsanlægget. Jeg vil nu illustrerer konsekvensen ved valg af henholdsvis den lineære metode og saldometoden – beregningerne er med udgangspunkt i kogekaret.

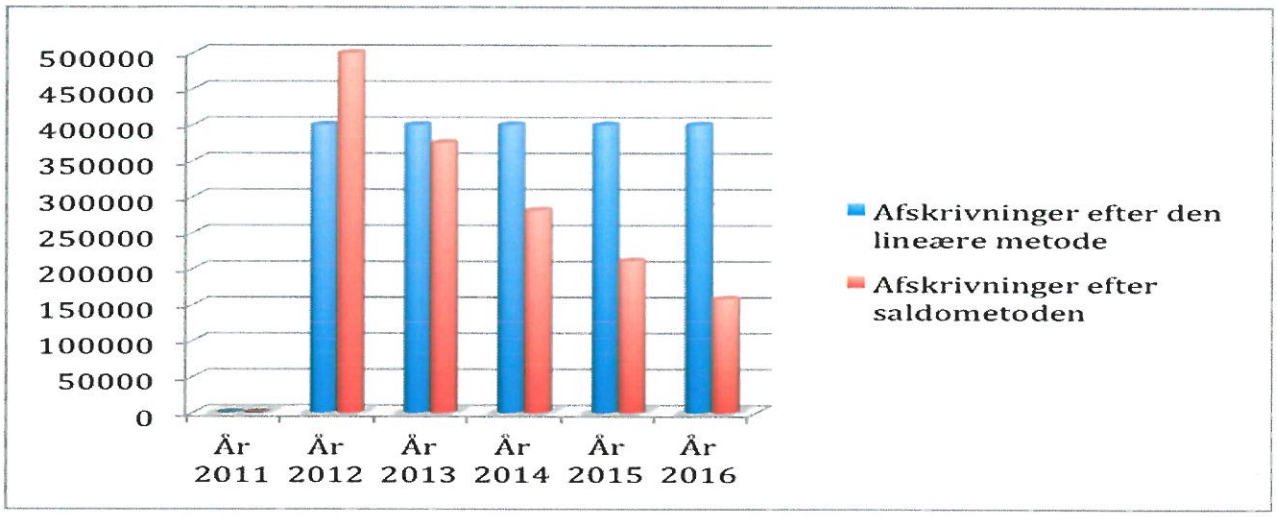

Den lineære metode medfører en fast omkostninger over kogekarets brugstid og afspejler forbruget af de fremtidige økonomiske fordele, da Holmager A/S efter fremstillingen af det nye produktionsanlægget forventer en stabil omsætning over den næste årrække.

Saldometoden medfører derimod en faldende omkostning over kogekarets brugstid. En eventuel omvurdering af afskrivningsmetoden til saldometoden kunne komme på tale i det tilfælde hvor Holmager A/S på forhånd indgik en aftale med en stor kunde om levering af flamingokasser, hvor der de første år blev leveret mange flamingokasser, men hvor der herefter skete en nedtrapning af leveringen. Som eksempel kunne Holmager A/S have skiftet til saldometoden, hvis virksomheden på forhånd havde indgået en aftale med Holland, hvor de vidste at leveringen af Flamingokasser ville falde med årene. Dog kan der ske udfald i efterspørgslen mm. med årene, som man ikke kan forudse på forhånd.

Man skal ud over afskrivningerne også være opmærksom på restværdien. Ved anvendelse af lineære afskrivninger reduceres restværdien konstant over brugstiden, hvorimod restværdien reduceres forholdsvis meget over de første år af brugstiden ved anvendelse af afskrivninger efter saldometoden. Restværdien bliver dog mere konstant desto flere år der går efter saldometoden.

Holmager A/S er opmærksomme på, at ændringer i restværdier, brugstider mv. ikke bliver betragtet som ændringer i anvendt regnskabspraksis. Dette ville have konsekvens for tidligere års resultater mv., og man ville være nødsaget til at lave reguleringer, hvilket derved ville give et meget anderledes resultat. Holmager A/S er derfor opmærksomme på, at eventuelle ændringer skal behandles som en ændring i regnskabsmæssig skøn, da det kun medfører fremadrettede ændringer.

5.5.6. DELKONKLUSION

I praksis anvendes den lineære afskrivningsmetode oftest og det er meget vigtigt, at man får vurderet henholdsvis restværdi og brugstid for det materielle anlægsaktiv, så værdiansættelsen bliver realistisk. Man skal overveje meget kraftigt hvilken afskrivningsmetode man vælger at bruge, da det kan forvrænge billedet af årsrapporten overfor regnskabsbrugerne. Det kan løbende have en effekt på de beslutninger regnskabsbrugerne træffer på baggrund af det resultat og den finansielle stilling som årsrapporten viser. Dog ender det i den sidste ende ens over en årrække, da det må formodes at aktiver udrangeres med tiden.

5.6. VÆRDIFORRINGELSE

I henhold til årsregnskabslovens § 42 skal anlægsaktiver, der ikke løbende reguleres til dagsværdi nedskrives til genindvindingsværdi, hvis genindvindingsværdien er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Til denne bestemmelse anvendes IAS 36 som udgangspunkt som fortolkningsbidrag.

Holmager A/S kommer efter 3 års anvendelse af det nyindkøbte produktionsanlæg i problemer. Produktionsanlægget blev købt i forbindelse med at virksomheden fik licitation på produktion af flamingokasser til Holland. Efterspørgslen af flamingokasser i Holland er de seneste år faldet væsentlig, hvorfor Holmager A/S fremover kun skal producere halvdelen af de flamingokasser de tidligere år har produceret. Holmager A/S bliver i denne situation derfor nødsaget til, i henhold til IAS 36, at skønne genindvindingsværdien, da faldet i omsætningen og det formindsket brug af anlægget må siges at høre under IAS 36, afsnit 12, eksterne informationer som siger:

- *"Væsentlige ændringer, som har påvirket virksomheden negativt, er sket i regnskabsåret eller vil ske inden for en overskuelig fremtid i de teknologiske, markedsmæssige, økonomiske*

eller juridiske rammer for virksomhedens aktiviteter eller på det marked, hvor aktivet anvendes".

Den regnskabsmæssige værdi for produktionsanlægget er i forbindelse med årsafslutningen, efter informationen om halvering af produktionen, på kr. 3.000.000. Dette beløb svarer til det, man under normale omstændigheder ville indregne i balancen, i årsrapporten. Men da den regnskabsmæssige værdi nu er for høj, er virksomheden nødsaget til at skønne genindvindingsværdien, hvor der skal foretages yderligere vurderinger. Man skal her finde ud af, om produktionsanlægget skal værdiansættes efter metoden dagsværdi med fradrag af salgsomkostninger eller metoden hvor man opgør produktionsanlæggets nytteværdi.

5.6.1. DAGSVÆRDI MED FRADRAG AF SALGSOMKOSTNINGER

Genindvindingsværdien er den højeste af dagsværdi med fradrag af salgsomkostninger og nytteværdien. Det vil derfor være en naturlig start først at værdiansætte produktionsanlæggets dagsværdi i denne proces.

Produktionsanlægget handles på et aktivt marked, hvorfor det vil lette skønnet af dagsværdien. Den bedste indikation af et aktivs dagsværdi med fradrag af salgsomkostninger er som tidligere omtalt, i prisen i en bindende salgsaftale ved en handel mellem kvalificerede, villige, indbyrdes uafhængige parter reguleret for omkostninger direkte knyttet til salget af aktivet. Holmager A/S har derfor fået foretaget en vurdering af produktionsanlægget og har fået anslået en salgspris til kr. 2.200.000. Salgsprisen inkluderer ligeledes omkostninger for køber til nedtagelse af anlægget, hvorfor dagsværdien med fradrag af salgsomkostninger ligeledes bliver kr. 2.200.000. Skulle Holmager A/S modsat selv afholde omkostninger til nedtagelse af produktionsanlægget, ville dette beløb skulle modregnes i de kr. 2.200.000. Salgsprisen overstiger ikke den regnskabsmæssige værdi ultimo, hvorfor Holmager A/S må fortsætte deres værdiansættelse med at fastsætte nytteværdien for anlægget.

5.6.2. NYTTEVÆRDI

Produktionsanlægget er en del af hele produktionslinjen i virksomheden. Holmager A/S skal tage stilling til de forudsætninger som er grundlag for beregning af nytteværdien. Disse krav kan omdannes til to processer:

- *Skøn over de fremtidige pengestrømme til og fra virksomheden, som hidrører fra aktivets fortsatte anvendelse og endelig afhændelse, og*
- *Anvendelse af en passende diskonteringssats på disse fremtidige pengestrømme*

Nytteværdien af et aktiv fremkommer efter ovenstående ved at beregne nutidsværdien af de fremtidige nettopengestrømme. Holmager A/S skal derfor fastsætte nettopengestrømmene for CGU'en, hvilket er et skøn over den fortsatte anvendelse af aktivet. CGU'en er i denne situation produktionsanlægget.

Holmager A/S tager ved fastlæggelsen af de fremtidige pengestrømme udgangspunkt i virksomhedens budgetter og prognoser over de forventede ind- og udbetalinger fra de pågældende aktiver i brugsperioden. Holmager A/S er derudover også opmærksom på, at eventuelle residualværdier (forskellen mellem aktiver og passiver) fra aktiverne indgår ved udløbet af de fastlagte brugsperioder.

Da Holmager A/S vandt licitationen omkring produktion til Holland, udarbejdede de fem års budgetter for at se, om produktet "grønnekasser" kunne give indtjening i den forbindelse. Da produktionsanlægget til "grønnekasser" er et nyt produktionsanlæg, skal budgettet indgå i Cash Flowet og der vises ikke hensyn til finansieringsudgifter og skat. Resultatet viser derfor hvad der er indgået og udgået via Cash Flowet.

Udover det Frie Cash Flow skal Holmager A/S have fastlagt en diskonteringsfaktor før skat, som skal benyttes til at tilbagediskontere pengestrømmene fra CGU'en. Herved tager Holmager A/S hensyn til tidselementet i ind- og udbetalingerne. Der skal dog tages hensyn til de specifikke risici, som markedet må antages at tillægge en investering i den pågældende CGU. Holmager A/S er herfor nødsaget til at fastlægge diskonteringsfaktoren med udgangspunkt i en basisfaktor såsom WACC, lånerente eller en anden relevant markedsrente.

Ovenstående vil blive illustreret i nedenstående beregninger, hvor eksemplet med faldende produktion for produktionsanlægget til "grønnekasser" vil blive anvendt:

	År 1	År 2	År 3	År 4	År 5
Frit Cash Flow fra driften	630.000	630.000	630.000	400.000	200.000

Ovenstående skema viser, hvordan Holmager A/S kom i problemer efter tre års anvendelse. Man kan se af skemaet, hvordan omsætningen falder og at det har den påvirkning på det Frie Cash Flow, at det også falder. År 1 er opstartsfasen, hvor virksomheden forventer en omsætning på kr. 630.000. Man forventer samme omsætning i de kommende år, hvorefter omsætningen begynder at falde. Dette fald er som tidligere omtalt grundet større konkurrence og en faldende efterspørgsel i Holland, hvilket virksomheden ikke kunne forudse.

Holmager A/S kan derfor nu tilbagediskontere de fremtidige frie pengestrømme til nutidsværdi (WACC er anslået):

	Frit Cash Flow fra driften	Beregnet rentesats	Tilbage diskonterede pengestrømme
År 1	630.000	(1+0,85150)^1	580.565
År 2	630.000	(1+0,85150)^1	580.565
År 3	630.000	(1+0,85150)^1	580.565
År 4	400.000	(1+0,85150)^1	368.613
År 5	200.000	(1+0,85150)^1	184.306

Denne ovenstående beregning viser ligesom dagsværdien, at der er behov for en nedskrivning af produktionsanlægget til "grønnekasser", da nytteværdien for Holmager A/S på kr. 2.294.614 er mindre end den bogførte værdi på kr. 3.000.000.

Holmager A/S er derfor nødsaget til at nedskrive produktionsanlægget til den talmæssige største værdi af nytteværdien og dagsværdien. Med både nytteværdien og dagsværdien opgjort ses det, at der et nedskrivningsbehov på CGU'en til kr. 2.294.614 som min beregning af nytteværdien viser, da dette er det talmæssige største tal af dagsværdien og nytteværdien, og derfor Holmager A/S's genindvindingsværdi på CGU'en.

Nedskrivningen skal fordeles ligeligt på alle komponenter i CGU'en. Nedskrivningen giver dermed en yderligere udgift i form af af- og nedskrivninger, som Holmager A/S skal indregne i resultatopgørelsen. Herudover er virksomheden opmærksom på, at den samlede balancesum nedskrives med tilsvarende beløb.

Nedskrivningen korrigere værdien af det materielle anlægsaktiv, da det ikke længere er muligt for virksomheden at opretholde de forventede økonomiske fordele, som virksomheden forventede ville tilflyde virksomheden ved anvendelse af produktionsanlægget. Korrektionen af værdierne giver regnskabsbrugerne de fornødne oplysninger om virksomhedens resultat og økonomisk stilling. Det er derfor en relevant oplysning for regnskabsbrugerne, at dette korrigeres i årsrapporten.

5.6.3. DELKONKLUSION

Jeg kan ud fra ovenstående konkludere, at det er vigtigt for virksomheden at anvende realistiske budgetter og prognoser over de forventede ind- og udbetalinger fra det pågældende aktiv i brugsperioden.

Ud fra ovenstående, kan jeg ligeledes konkludere, at det ved beregning af det Frie Cash Flow er væsentlig at fastsætte den korrekte WACC. Små som store ændringer i denne værdi har nemlig stor indvirkning på den nutidsværdi som beregnes i DCF-modellen.

5.7. PRÆSENTATION OG OPLYSNINGER I ÅRSRAPPORTEN

Ud fra alle ovenstående afsnit, har de gennemgåede problemstillinger i casen givet forskellige talmæssige konsekvenser for Holmager A/S i forhold til årsrapporten. Mange af disse talmæssige konsekvenser skyldes skøn og vurderinger fra ledelsen i Holmager A/S. Det er vigtigt at gøre årsrapporten sammenlignelig med andre virksomheder, hvilket betyder, at regnskabsbrugerne har behov for oplysninger der gør dem i stand til at vurdere ledelsens skøn og vurderinger.

5.7.1. PRÆSENTATION

IAS 16 indeholder ingen præsentationsbestemmelser. Materielle anlægsaktiver skal dog præsenteres særskilt i balance i henhold til IAS 1. Eventuelle opskrivninger skal indregnes i en særlig reserve i

egenkapitalen som skal være benævnt som for eksempel reserve for opskrivning af materielle anlægsaktiver.

5.7.2. OPLYSNINGER

I afsnittet om anvendt regnskabspraksis skal der redegøres for anvendte indregningskriterier og målegrundlag. Denne skal blandt andet indeholde indregningskriterier og målegrundlag, der er anvendt, og oplyse om metoder og grundlag for op- og ned- og afskrivninger. Derudover skal der oplyses om skøn over restværdi og brugstid i forbindelse med afskrivninger.

En væsentlig del af disse oplysninger skal Holmager A/S have indskrevet i anvendt regnskabspraksis i årsrapporten. Jeg har i denne situation valgt at udtage et afsnit fra anvendt regnskabspraksis vedrørende nedskrivning, hvor Holmager A/S har foreslået følgende formulering til den anvendte regnskabspraksis:

"Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver vurderes årligt for indikationer på værdiforringelse. Foreligger der indikationer på værdiforringelse, foretages nedskrivningstest af hvert enkelt aktiv henholdsvis gruppe af aktiver. Der foretages nedskrivning til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi. Som genindvindingsværdi anvendes den højeste værdi af nettosalgspris og kapitalværdi. Kapitalværdien opgøres som nutidsværdien af de forventede fremtidige nettopengestrømme fra anvendelsen af aktivet eller aktivgruppen".

Noter vedrørende materielle anlægsaktiver er en vigtig oplysning i årsrapporten. Noterne skal indeholde en anlægsnote for materielle anlægsaktiver opdelt på hovedgrupper som grunde og bygninger, tekniske anlæg og maskiner mv. Under denne note skal virksomheden vise periodens tilgange, periodens afgange, op- og nedskrivninger, periodens afskrivninger, tilbageførsler mv.

Der er ligeledes et krav om, at anlægsnoten skal vise sammenligningstal fuldt ud. Efter IAS 8 skal ændringer i skøn over brugstid, restværdi, afskrivningsmønster og ændringer i retableringsomkostninger oplyses. Virksomheden kan anvende omvurderinger til dagsværdi som kræver en række oplysninger, blandt andet metode for omvurdering, anvendelse af ekstern vurderingsmand mv. Kompensationsbeløb som følge af en værdiforringelse af et aktiv, skal ligeledes oplyses, medmindre det

fremgår direkte af resultatopgørelsen. Selve opgørelsen af hvordan man kommer frem til de regnskabsmæssige værdier vises i anlægsnoten i årsrapporten for Holmager A/S, som ser ud som nedenstående.

Jeg har i denne forbindelse vurderet, at det ikke vil være relevant med taloplysninger i noterne, da det er opbygningen og oplysningerne som fremgår af noterne, der er relevante:

XX. Materielle anlægsaktiver - Produktionsanlæg og maskiner

	2011/10	2009/08
Kostpris primo	xxx	xxx
Tilgang	xxx	xxx
Afgang	xxx	xxx
Øvrige ændringer	xxx	xxx
Kostpris ultimo	xxx	xxx
Afskrivninger primo	xxx	xxx
Afskrivninger	xxx	xxx
Tilbageførsel afhændede aktiver	xxx	xxx
Afskrivninger ultimo	xxx	xxx
Regnskabsmæssig værdi ultimo	**xxx**	**xxx**
Afskrives over "Grønnekasser"	3-5 år	3-5 år

" Holmager A/S har kontraheret levering af et nyt produktionsanlæg i december 2011 til en samlet værdi af 3 mio. kr."

"Der er ikke foretaget ændringer i væsentlige skøn vedrørende materielle anlægsaktiver"

Ovennævnte anlægsnote viser en afstemning af den regnskabsmæssige værdi ved regnskabsårets primo og ultimo. Herudover giver noten mulighed for, at vise til- og afgange samt øvrige ændringer som for eksempel valutakursreguleringer mv. i forhold til hvad der er påkrævet i henholdsvis årsregnskabsloven og IFRS.

5.7.3. DELKONKLUSION

Ved ovenstående gennemgang kan jeg konkludere, at der skal give rigtig mange oplysninger vedrørende materielle anlægsaktiver. For at gøre området for materielle anlægsaktiver mere specifikt har jeg endvidere konkluderet, at der er mulighed for at give yderligere oplysninger herom. Det kan være yderligere oplysninger om restværdi, brugstid mv.

Virksomheden har mulighed for at give yderligere oplysninger og specifikationer. Man skal dog efter min vurdering passe på med at komme med for mange afsnit om behandlingen af materielle anlægsaktiver, da det efter min opfattelse kan bevirke, at en del af forståeligheden i årsrapporten forsvinder. Efter min mening, er det vigtigste element at regnskabsbrugerne har en forståelse for årsrapporten samt det der står skrevet deri.

6. KONKLUSION

Formålet med dette afgangsprojekt har været at beskrive den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver i forhold til årsregnskabsloven og IFRS, dog med fokus på IAS 16 og IAS 36. Herunder hvilke problemstillinger standarderne medfører for en virksomhed. Derudover har jeg valgt, at udarbejde praktiske eksempler ud fra en case og illustreret, hvorledes forskellige skøn og vurderinger kan påvirke virksomhedens resultat samt årsrapporten.

Hovedprincipperne i behandlingen af materielle anlægsaktiver, i henhold til IFRS, er belyst i IAS 16 og til dels i IAS 36. Disse standarder foreskriver, at materielle anlægsaktiver ved første indregning måles til kostpris, hvor efterfølgende indregning måles til kostpris med fradrag for akkumulerede afskrivninger og tab ved værdiforringelse. Den efterfølgende indregning kan også ske til en omvurderet værdi, der er dagsværdien med eventuelt fradrag for akkumulerede afskrivninger og efterfølgende tab ved værdiforringelse.

Ifølge årsregnskabslovens § 36 skal første indregning af materielle anlægsaktiver ligeledes måles til kostpris. Efterfølgende indregning skal også måles til kostpris, der er dog en undtagelse om, at efterfølgende indregning kan måles til dagsværdi. Sker der en værdiforringelse af det materielle anlægsaktiv, hvor en nedskrivning er nødvendig, skal efterfølgende indregning ske til genindvindingsværdi. Ved opskrivning måles aktiverne til en dagsværdi, der afskrives på.

Både årsregnskabslovens § 41 og IAS 16 tillader en alternativ behandlingsmetode til måling af materielle anlægsaktiver, efter første indregning. Det tillades således, at materielle anlægsaktiver, efter første indregning, måles til en omvurderet værdi. Resulterer denne omvurdering i, at aktivet skal opskrives, skal opskrivningen indregnes direkte på egenkapitalen under en hertil særligt benævnt post. Modsvarer denne opskrivning derimod en tidligere foretagen nedskrivning på samme aktiv, skal opskrivningen indregnes i resultatopgørelsen, så længe den efterfølgende opskrivning ikke overstiger den tidligere foretagne nedskrivning.

Afskrivninger skal foretages separat på hver del af et materielt anlægsaktiv, som har en kostpris, der er væsentlig i forhold til aktivets samlede kostpris. De skal indregnes i resultatet for hvert regnskabsår, medmindre afskrivningerne allerede indgår i et andet aktivs regnskabsmæssige værdi. Den

anvendte afskrivningsmetode skal afspejle et mønster, hvor aktivets fremtidige økonomiske fordele forventes forbrugt. Et aktivs afskrivningsberettigede beløb skal derfor allokeres systematisk over aktivets brugstid.

En indikation af værdiforringelse på et materielt anlægsaktivs regnskabsmæssige værdi et enkelt år gør, at virksomheden skal foretage en vurdering om, hvorvidt der skal foretages nedskrivning af aktivet. Hvis aktivets regnskabsmæssige værdi herefter ændres, som følge af denne værdiforringelse, skal der korrigeres for både afskrivninger, restværdier, brugstid mv.

For at gøre regnskabsbrugerne i stand til at vurdere den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver, samt sammenligne virksomhedens årsrapporter med andre virksomheders årsrapporter, indenfor samme branche, skal hver kategori af materielle anlægsaktiver i årsrapporten indeholde oplysninger som eksempelvis kostpris, brugstid, afskrivningsmetoder mv.

Jeg kan konkludere, at standarderne i IFRS giver gode og klare retningslinjer for, hvornår indregning af materielle anlægsaktiver skal ske. Her er det vigtigt at vurderingen af, hvad kostprisen indeholder, bliver korrekt. Kostprisen er nemlig ikke den samme ved anskaffelse af et nyt produktionsanlæg, som hvis virksomheden selv fremstiller et produktionsanlæg. Der bliver samtidig en forholdsvis ens måde at behandle området for materielle anlægsaktiver på, ved at standarderne giver forslag til, hvordan man løser eventuelle praktiske problemstillinger. Årsregnskabsloven giver ligeledes gode og klare retningslinjer for, hvornår indregning af materielle anlægsaktiver skal ske.

Der kan forekomme vanskeligheder ved sammenligning af årsrapporter for virksomheder indenfor samme branche, selv for regnskabskyndige personer. Jeg kan konkludere, at denne problemstilling fremkommer ved, at de internationale standarder giver anledning til mange subjektive vurderinger fra ledelsen, der kan påvirke den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver i årsrapporten. En løsning til dette problem kunne være yderligere oplysninger i årsrapporten. Jeg vurderer dog, at dette vil bevirke en del af forståeligheden i årsrapporten, hvilket efter min mening overskygger gevinsten ved sammenligneligheden. Efter min mening er det vigtigste element, at regnskabsbrugerne har en forståelse for årsrapporten, samt det der står skrevet deri.

Jeg forestiller mig også, at der som alternativ kunne udarbejdes et tillæg til standarderne, med vejledning til behandling af materielle anlægsaktiver i årsrapporten. Dog vil dette medføre, at virksomhederne vil blive begrænset i deres muligheder for at udarbejde årsrapporten i henhold til det retvisende billede.

Jeg kan derfor konkludere, at den nuværende regnskabspraksis har visse svagheder, men er at foretrække fremfor ovenstående alternativer. Den vurdering bygger jeg på, at virksomhedens ledelse har de bedste forudsætninger til at sikre, at de valgte skøn og vurderinger afspejler de faktiske forhold i virksomheden. Det er derudover i ledelsens interesse, at opfylde informationsbehovet for de øvrige brugere af årsrapporten i henhold til forudsætningerne i IASBs begrebsramme, hvorfor kvalitet, relevans og pålidelighed er noget ledelsen bør vægte højt.

Jeg har igennem min case konstateret, at forskellige skøn og vurderinger kan have en væsentlig indvirkning på virksomhedens resultat og ikke mindst årsrapporten. Der skal både foretages skøn på subjektiv niveau samt objektiv niveau, der medfører, en for regnskabsbrugerne brugbar fremstilling af materielle anlægsaktiver, i årsrapporten. Det stiller derfor store krav til ledelsen og vægtningen mellem subjektivitet og objektivitet er derfor i henhold til min vurdering en farlig faktor i forbindelse med behandlingen af disse skøn og vurderinger.

Jeg kan konkludere, at det er vigtigt at få vurderet virksomhedens materielle anlægsaktiver ved hver balancedag. Denne vurdering er vigtig for, at virksomheden får en indikation om eventuelle værdifald eller stigninger. Hvad angår omvurderingsmodellen og opskrivning, er årsregnskabsloven, i stort omfang, i overensstemmelse med IAS 16. Opskrivning fremkommer efter min mening ikke særlig logisk, da der fortsat er pligt til afskrivning af aktivet på trods af, at aktivet løbende omvurderes til dagsværdi. Dette alternativ forbyder, at opskrivninger indregnes i resultatopgørelsen, hvilket kombineret med forøgede afskrivninger, ikke gør dagsværdialternativet sætligt attraktivt efter min mening.

Jeg har ved opgørelsen af afskrivningsgrundlaget kunnet konkludere, at der ved en øget dekomponering af det enkelte aktiv, opnås en mere korrekt placering af afskrivningerne over aktivets brugstid, samt at udgifterne medtages i de perioder, som de vedrører. Dette giver en mere pålidelig og forståelig information i årsrapporten. En revurdering af restværdi, brugstid mv. hvert år er vigtig, da

de påvirker afskrivningerne og giver det retvisende billede af virksomhedens materielle anlægsaktiver.
I forbindelsen med værdiansættelse af nytteværdien er det vigtigt, at budgetter og prognoser afspejler de mest sandsynlige udfald for fremtiden, da selv små reguleringer heri kan have større betydning for nytteværdien. Det er her vigtigt, at diskonteringsfaktoren afspejler de korrekte forventninger til virksomhedens WACC, da også mindre udsving her kan have stor indvirkning på den beregnede nytteværdi.

Jeg har i forbindelse med min teoretiske og praktiske gennemgang af den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver kunnet konstatere, at mange skøn og vurderinger er overladt til den enkelte virksomheds ledelse. Disse skøn og vurderinger fra ledelsen, kan have stor indvirkning på årsrapporten samt sammenligneligheden over til andre virksomheders årsrapport. Jeg vil dog konkludere, at der ikke er overladt for mange skøn og vurderinger til virksomhedens ledelse, da alternativer til disse skøn ikke vil afspejle de faktisk forhold, som gør sig gældende for den enkelte virksomhed. Efter min mening, vil det være en begrænsning i forhold til den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver.

Den mulighed at ledelsen kan give deres skøn og vurderinger, giver dem mulighed for at ændre i den tidsmæssige placering af omkostninger for de materielle anlægsaktiver. Dette kan påvirke det retvisende billede i de enkelte år samt sammenlignelighedsgrundlaget. Forskellene vil dog udligne sig selv med årene, da det formodes, at langt de fleste materielle anlægsaktiver udrangeres med tiden og derved udgår af balancen med de der tilhørende gevinster og tab.

Jeg kan derfor konkludere, at en regnskabsmæssig behandling af materielle anlægsaktiver i en produktionsvirksomhed – med fokus på IFRS sikrer et for regnskabsbruger forventet retvisende billede. Konklusionen bygger herunder også på, at den regnskabsmæssige behandling af anlægsaktiverne giver en korrekt præsentation i årsrapporten.

7. LITTERATURLISTE

BØGER OG PUBLIKATIONER

- Forlaget Thomson	Årsrapporten – kommentarer til årsregnskabsloven, 5. Udgave
- Reviforza, Lars Kiertzner	Håndbog i årsrapport
- Jens O. Elling	Finansiel rapportering – teori og regulering, 2. Udgave
- Gyldendal	Udarbejdelse og analyse af årsrapporter – praktisk
- KPMG	Indsigt i årsregnskabsloven, udgave. 6 2011/12

ANDRE AFHANDLINGER

- Karina Lynge Jensen	Den regnskabsmæssige behandling af materielle anlægsaktiver, Handelshøjskolen i Århus, 2007

LOVE OG VEJLEDNINGER

- IASB	Framework for the Preparartion and Presentation of Finacial Statements
- Forlaget Thomsen	Revisorhåndbogen 2010
- IFRS	IAS 16 og IAS 36